

VURDERING AV INNSPILL TIL OPPSTART AV 519 Detaljregulering for Børdalsmoen

Merknader og innspill til planarbeidet er oppsummert og kommentert av HRP AS i forbindelse med oppstart den 18.12.2024.
Kommentarer til planprogrammet er oppsummert og kommentert av HRP AS den 20.06.2025, med revideringer etter kommunens tilbakemeldinger på planforslag, 17.09.2025

I vurderingen av merknader til planprogrammet er det gjort en samlet gjennomgang av både innspill til planprogrammet og merknader mottatt i forbindelse med varsel om oppstart.
Dette gir et helhetlig grunnlag for videre planarbeid og justeringer i planforslaget.

Kommentert av kommunedirektøren 25.09.2025

Liste over innspill

Nr.	Navn	Dato innspill oppstart	Dato innspill planprogram
1.	Bane NOR	13.11.2024	
2.	DSB – Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	13.11.2024	
3.	Øyvind Smith	15.11.2024	
4.	Eiendomsutvikling Ringerike AS/Bilhuset Viken AS	18.11.2024	
5.	Ola T. Bjørntvedt	18.11.2024	
6.	Statnett	20.11.2024	
7.	Avinor	27.11.2024	
8.	Hønefoss Skiskytterklubb	03.12.2024	
9.	Statsforvalteren	03.12.2024	11.05.2025
10.	Naturvernforbundet	05.12.2024	
11.	Ingrid Strande	09.12.2024	02.04.2025
12.	Fossekallen il, orientering og Ringerike o-lag	09.12.2024	31.03.2025
13.	Forsvarsbygg	09.12.2024	
14.	Mattilsynet	10.12.2024	05.05.2025
15.	NVE – Norges vassdrags- og energidirektorat	12.12.2024	07.05.2025
16.	Forum for natur og friluftsliv Buskerud	13.12.2024	
17.	Buskerud fylkeskommune	13.12.2024	09.05.2025
18.	Trine Børdalen	13.12.2024	10.05.2025
19.	Statens vegvesen	14.12.2024	30.04.2025
20.	Hilde og Reidar Børdalen	15.12.2024	
21.	Malin Fjære	15.12.2024	
22.	Terje Sandli og Erik Monserud	15.12.2024	
23.	Kommunale råd for ungdom (Hov og Ullerål skole), eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne		18.02.2025

Oppsummering av innspill oppstart	Oppsummering av innspill planprogram	Forslagsstillers kommentar	Kommunedirektørens kommentar
1. Bane NOR Ingen merknader.		Tas til orientering.	Innspillet krever ingen ytterligere kommentar.

<u>2. DSB – Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap</u> • Viser til Statsforvalter for oppfølging av hensynet til at samfunnssikkerhet er ivaretatt i plansaker. • Dersom plansaken gjelder areal knyttet til storulykkevirksomhet, bes det om at høringen sendes til DSB på nytt.		Det planlegges ikke storulykkevirksomheter innenfor planområdet. Innspillet tas til orientering.	Innspillet krever ingen ytterligere kommentar. Kommunedirektøren bemerker seg at det ikke legges opp til bebyggelse som medfører økt risiko for ulykker innenfor planområdet.
<u>3. Øyvind Smith</u> Utvidelse av traseen • Det påpekes at gang- og sykkelveien må forlenges utover det foreslåtte, slik at den også krysser Årbogveien og strekker seg helt frem til broen over E16. Sikkerhetstiltak ved forurensset område • Der gang- og sykkelveien går nær bekken med forurensset avrenning fra Tyrimyra avfallsdeponi, bør det etableres sikkerhetstiltak i form av gjerde. Videre anbefales skilting som informerer om fare, for å sikre brukernes sikkerhet.		Forslagsstiller takker for innspillet. Innspillet er vurdert i planarbeidet, og det er i planforslaget lagt inn en trase for gang- og sykkelveg som kobles opp mot eksisterende forbindelse ved brua over E16. Det etableres med dette en sammenhengende og trygg ferdselsåre mellom Hønefoss nord og planområdet. Traseen er i planforslaget lagt unna den omtalte bekken og tidligere Tyrimyra avfallsdeponi, for å unngå konflikt med forurensset grunn og for å ivareta miljøhensyn. Dette bidrar også til å opprettholde Hovsmarka som et attraktivt friluftsområde. Samlede punkter i innspillet er fulgt opp i plankartet, og i VAO-planen (der er overvannshåndtering omtalt).	Kommunedirektøren bemerker seg at forslagsstiller har utvidet gang- og sykkelveien, i tråd med innspillet. Kommunedirektøren bemerker seg at forslagsstiller har foreslått en trasé for gang- og sykkelvei i god avstand fra det kjente deponeringsområdet på Tyrimyra. Det anses at tiltaket ikke vil etableres i området for forurensset avrenning, eller bidra til økt forurensset avrenning fra deponiet.
<u>4. Eiendomsutvikling Ringerike As/ Bilhuset Viken As</u> Positiv holdning til planarbeidet • Bilhuset Viken As stiller seg positive til etablering av gang- og sykkelvei samt ny industri i området. Sikkerhetsutfordringer langs Ådalsveien • Dagens situasjon langs Ådalsveien mellom Risesletta og Hønefoss Næringspark Nord AS utgjør en betydelig sikkerhetsrisiko for fotgjengere. • Smal veiskulder, skarpe svinger, høy hastighet og mye tungtransport gjør det ubehagelig og farlig å ferdes til fots, særlig vinterstid. • Det pekes på risiko for alvorlige ulykker, inkludert dødsfall, spesielt når fotgjengere må krysse veien på uegnede steder. Forslag til utvidelse av gang- og sykkelvei • Gang- og sykkelveien foreslås forlenget med 350 meter for å koble Ådalsveien 10 til det eksisterende fotgjengerfeltet lenger sør. • En ytterligere utvidelse vil kunne knytte gang- og sykkelveien til stien som leder opp til boligområdet på Almemoen.		Forslagsstiller takker for innspillet. Planforslaget legger til rette for sikker gangadkomst fra Hønefoss nord til planområdet Børdalsmoen, blant annet gjennom etablering av ny gang- og sykkelveg gjennom Hovsmarka og videre forbindelse til bru over E16 ved Risesletta. Dette vil bidra til å styrke sammenhengen i gang- og sykkelveinettet og sikre trygg ferdsel til og fra området. Gang- og sykkelveien vil måtte etableres tidlig i utbyggingsfasen (før brukstillatelse på første bygg), og forholdene rundt adkomst for gående og syklende er derfor ivaretatt i planforslaget. Vi tolker innspillet slik at det uttrykkes ønske om at eksisterende gang- og sykkelvei langs E16 forlenges. Vi gjør oppmerksom på at planen for Børdalsmoen skal løse gang- og sykkeladkomst til planområdet, og at de eiendommene det vises til i innspillet ligger utenfor planområdet. Det vurderes at planforslaget for Børdalsmoen ikke utløser behov for forlengelse av gang- og sykkelveien slik det gis innspill om. Eventuell forlengelse av gang- og sykkelvei langs E16 må derfor vurderes og løses i annen planprosess. Aktuelle deler av innspillet er fulgt opp i trafikkanalysen, og i plankartet. Tiltakene er beskrevet i planbeskrivelsen og utredet i konsekvensutredning og i ROS-analyse.	Kommunedirektøren informerer om at det gjennom tidligere områderegulering i 2014 ble stilt krav om at det skulle etableres en gang- og sykkelvei fra Hønefoss til planområdet, gjennom rekkefølgebestemmelser. På dette tidspunktet, i 2014, var det tenkt at G/S-veien skulle følge E16 Ådalsveien. Ble innsending av planinitiativ i 2024, foreslo forslagsstiller å se på muligheten for å legge G/S-veien gjennom Hovsmarka, fremfor å videreføre den tiltenkte traseen langs E16. Det ble blant annet vist til kvikkleireproblematikk, utfordrede stigningsforhold, og at det ville være mer attraktivt å sykle gjennom Hovsmarka enn det ville vært å sykle langs E16. Kommunedirektøren gav godkjent-stempel på at forslagsstiller kunne gå videre med dette forslaget. Kommunedirektøren er enig i at den foreslåtte omleggingen av G/S-veien medfører ulemper for Bilhuset Viken.

• Utvidelsen vil øke sikkerheten for skolebarn som i dag ferdes over tomten til Bilhuset Viken As og krysser veien på uegnede steder. Oppfordring til tidlig tilrettelegging • Bilhuset Viken As oppfordrer til at tiltak for myke trafikanter på denne strekningen prioriteres tidlig i planprosessen, for å redusere risikoen for alvorlige ulykker.			Kommunedirektøren forsikrer Bilhuset Viken om at hensynet til barn- og unge legges til grunn for vurdering av alle planforslag, og også er vurdert grundig i denne reguleringsplanen.
5. Ola T. Bjørntvedt Friluftsområde • Børdalsmoen og Kringlemoen er furumoer som i all tid har vært brukt som turområder for alle i nordre del av Hønefoss. Ønsker at det skal tas vare på sammenhengende furumoer.		Forslagsstiller takker for innspillet. Det er forståelse for ønsket om å bevare Børdalsmoen som et bynært turområde. Planforslaget legger til rette for at eksisterende stier rundt og gjennom området bevares, sammen med tilhørende striper av grøntstruktur. Dette skal sikre fortsatt tilgjengelighet og opplevelsesverdi for allmennheten. For å unngå avstengning av området er det foreslått bestemmelser som forbyr gjerder i eiendomsgrensene. Enkelte virksomheter som kan etablere seg innenfor planområdet vil kunne ha behov for gjerder. Gjerder må derfor trekkes inn på tomtene, slik at det åpnes for adkomst mellom virksomheter. På denne måten vil området fortsatt inngå i et sammenhengende turvegnett i Hønefoss. Innspillet er fulgt opp med egne bestemmelser for turtråkk og regulert turveg og gang- og sykkelveg. Se også egen bestemmelse om gjerdeplassering.	Tiltaket vil ha betydelige, negative konsekvenser for tur- og friluftsmuligheter på moen. Kommunedirektøren er kjent med Børdalsmoen og Hovsmarka som et godt brukt område for turgåere og rekreasjon generelt. Kommunedirektøren har derfor stilt krav til at hensynet til friluftslivet ivaretas som del av planarbeidet. Ved tilbakemelding på innsendt planforslaget la kommunedirektøren særlig vekt på at hensynet til friluftsliv måtte følges opp i større grad, noe forslagsstiller har gjort i sitt reviderte planforslag. Kommunedirektøren bemerker seg at muligheten for å gå «runden» rundt og på tvers av moen skal ivaretas også etter utbygging, og det er fra kommunens side satt inn krav om at alle stier kan etableres med et 5 meters vegetasjonsbelte mot bebyggelsen. I revidert planforslag vil det derfor være mulig å benytte området til tur-funksjon.
6. Statnett Eksisterende transmisjonsnettledninger • Statnett påpeker at planområdet berøres av eksisterende 300 kV transmisjonsnettledninger som driftes i medhold av anleggskonsesjon etter energiloven. Disse anleggene er unntatt fra bestemmelsene i plan- og bygningsloven. Hensynssone og reguleringsbestemmelser I sine merknader ber Statnett om at transmisjonsnettledningen innarbeides i plankartet som hensynssone med SOSI-kode H740 (båndlegging etter energiloven). Til hensynssonen bør det knyttes følgende reguleringsbestemmelse: • Ny bebyggelse innenfor hensynssonen tillates ikke. • Alle terrenginngrep og anleggsarbeid innenfor hensynssonen skal avklares med ledningseier på forhånd.		Det er registrert at planområdet berøres av eksisterende 300 kV transmisjons-nettledninger som omfattes av anleggskonsesjon etter energiloven, og dermed er unntatt fra plan- og bygningsloven. Innspillet fra Statnett er vurdert, og følgende tiltak er innarbeidet i planforslaget: • Hensynssone: Transmisjonsnettledningen er regulert inn som hensynssone med SOSI-kode H740, båndlegging etter energiloven. Hensynssonen er lagt inn med en total bredde på 40 meter (20 meter til hver side av senterlinjen), i tråd med Statnetts anbefaling. Se plankart. • Reguleringsbestemmelser: Det er fastsatt bestemmelser til hensynssonen som angitt av Statnett: • Ny bebyggelse tillates ikke innenfor hensynssonen, unntak kan vurderes	Kommunedirektøren bemerker seg at Statnetts innspill er fulgt opp i plankart og i tilhørende planbestemmelser for reguleringsplanen.

Statnett anbefaler at hensynssonen tilsvarer byggeforbudsbeltet, som er 40 meter bredt (20 meter til hver side av ledningens senterlinje). Adkomst og terrengjustering - Statnett understreker viktigheten av å opprettholde adkomst til sine anlegg og unngå terrengendringer som kan påvirke overdekning over kabler eller redusere avstanden til luftledninger. Sikkerhet ved arbeid nært høyspentanlegg - Statnett fremhever at arbeid nær spenningssatte anlegg må skje i henhold til sikkerhetskrav. En varslingsgrense på 30 meter fra ytterste strømførende fase gjelder, og ledningseier skal kontaktes minst seks uker før oppstart av tiltak innenfor denne avstanden. Dette inkluderer sprengning og gravearbeid. HMS-tiltak og publikasjoner - For å sikre trygge arbeidsforhold anbefaler Statnett at publikasjonen "<i>Anleggsmaskiner og elektriske anlegg</i>" følger det videre planarbeidet. ROS-analyse - Statnett har bedt om at ROS-analysen inkluderer en vurdering av transmisjonsnettets som kritisk infrastruktur, både i anleggsfasen og ved ferdigstilt anlegg. Statnett ber om å bli inkludert som høringspart i det videre planarbeidet.		men skal avklares med lendingseier på forhånd. - Alle terrenginngrep og anleggsarbeid skal avklares med ledningseier på forhånd. Adkomst og terrengjustering: Statnetts merknader om behov for adkomst og bevaring av terrengforhold tas til etterretning. Det vil legges gang- og sykkelvei under linje, som vil tilgjengeliggjøre adkomst til master der det er aktuelt. Sikkerhet ved arbeid nært høyspentanlegg: Statnetts krav til sikkerhet og varslingsrutiner ved arbeid nær spenningssatte anlegg tas til orientering. Dette vil følges opp ved eventuelle tiltak, særlig ved etablering av gang- og sykkelveg gjennom Hovsmarka. HMS og publikasjoner: Anbefalingen om å benytte publikasjonen "<i>Anleggsmaskiner og elektriske anlegg</i>" tas til orientering og vil inngå som referanse i det videre planarbeidet. ROS-analyse: Transmisjonsnettets vurderes som kritisk infrastruktur i ROS-analysen, både i anleggsfasen og ved ferdigstilt anlegg. Dette er utredet i ROS-analysen. Videre prosess: Statnett vil bli inkludert som høringspart i det videre planarbeidet. I høring bes Statnett spesielt følge opp trase for gang- og sykkelveg sett opp mot linje og trase, slik at evt. avklaringer kan tas i planprosessen.	Innspillet anses som imøtekommet. Kommunedirektøren kan ikke se at planforslaget legger opp til vesentlige terrengendringer som hindrer tilgangen til drift- og vedlikehold av master og ledninger. Kommunedirektøren bemerker seg at innspill om varslingsgrense og varslingstid er fulgt opp i bestemmelsene til reguleringsplanen. Statnett vil inkluderes som høringspart ved politisk vedtak om å sende planen på høring og offentlig ettersyn.
<u>7. Avinor</u> Avinor viser til at planens hovedformål er å detaljregulere deler av et areal som i områderegulering 381 Treklyngen er avsatt til industriformål. Planområdet ligger i nærheten av Hønefoss lufthavn Eggemoen, og de anser det dermed som nødvendig å påpeke følgende: Hensyn til flysikkerhet: Tiltaket krever vurdering av hinderflater i restriksjonsplanen for lufthavnen samt andre flysikkerhetsrelaterte forhold. Ingen påvirkning på Avinor-systemer: Den foreslåtte industribebyggelsen har blitt vurdert i tråd med ICAO EUR DOK 015 og vil ikke ha negativ innvirkning på Avinor eller Avinor Flysikring sine tekniske systemer for		Innspillet fra Avinor er tatt til orientering. Innspillet er spesielt utredet i ROS-analysen. Det er registrert at planområdet ligger i nærheten av Hønefoss lufthavn - Eggemoen, og at tiltaket derfor må vurderes opp mot gjeldende restriksjonsplan og flysikkerhetsmessige forhold. Flysikkerhet: Planen legger ikke opp til å etablere hindringer for luftfart eller andre tiltak som vurderes å påvirke flysikkerheten etter restriksjonsplanen. Tekniske systemer: Det tas til etterretning at den foreslåtte industribebyggelsen ikke vurderes å ha negativ innvirkning på Avinor eller Avinor Flysikring sine tekniske systemer for kommunikasjon, navigasjon eller overvåking, jf. ICAO EUR DOK 015.	Innspillet krever ingen ytterligere kommentar. Kommunedirektøren bemerker seg at det ikke legges opp til bebyggelse innenfor planområdet som medfører utfordringer for luftfarten.

kommunikasjon, navigasjon eller overvåking. • Bruk av kraner: De minner om gjeldende regelverk for oppstilling, bruk og merking av kraner, som finnes tilgjengelig på Luftfartstilsynets nettsider: Luftfartshinder og kranbruk. Avinor ber om at disse momentene tas med i den videre planprosessen.		• Bruk av kraner: Gjeldende regelverk for oppstilling, bruk og merking av kraner vil følges. Det vises til Luftfartstilsynets retningslinjer for luftfartshinder og kranbruk, som vil inngå som referanse i videre prosjektering og gjennomføring. Regelverket gjelder generelt, og vil derfor ikke inngå som egne bestemmelser i reguleringsplanen. Avinors merknader vil inngå som del av grunnlaget for videre planlegging og vurderinger i forbindelse med byggesaksbehandling.	
8. Hønefoss Skiskytterklubb Lysløype innenfor planområdet • Eksisterende lysløype befinner seg innenfor området som omfattes av reguleringsplanen for «519 Børdalsmoen». Forslaget om en gang-/turvei/sykkelforbindelse gjennom området, jf. punkt (g) i planinitiativet, er i konflikt med både eksisterende og planlagte skiløyper som inngår i pågående arbeid med «514 Hovsmarka Skiløyper». • Det understrekes at skiløypene ikke skal brøytes eller strøs vinterstid, og at løypetraséen også brukes til rulleskitrening sommerstid. For å unngå konflikt ønsker Hønefoss Skiskytterklubb at gang-/turvei/sykkelforbindelsen legges fysisk adskilt fra skiløypene.		Forslagsstiller takker for innspillet. Innspillet fra Hønefoss Skiskytterklubb er vurdert, og tas til orientering. Det er registrert at eksisterende og planlagte skiløyper inngår i arbeidet med reguleringsplan 514 Hovsmarka Skiløyper, og at disse benyttes hele året. Planforslaget for 519 Børdalsmoen er utformet slik at det ikke kommer i konflikt med eksisterende eller planlagte skiløyper. Det er ikke foreslått tiltak som innebærer brøyting eller strøing av skiløypetraséene, og det legges til rette for at gang-/sykkelforbindelser holdes fysisk adskilt fra skitraseene, i tråd med klubbens ønske. Det bemerkes også at daglig leder i Treklyngen Industripark er part i planprosesser for både reguleringsplan 514 Hovsmarka Skiløyper og Børdalsmoen. Med dette er skiskyttermiljøets interesser aktivt ivaretatt i utformingen av planforslaget for Børdalsmoen. Planavgrensning for ny plan tilknyttet skiløyper vil samkjøres og avgrenset opp mot planen for skiløyper slik at de ligger inntil hverandre.	Kommunedirektøren bemerker seg at traséen for foreslått gang- og sykkelvei er lagt slik at den ikke kommer i konflikt med eksisterende eller foreslåtte, nye, skiløyper. Reguleringsplanen for 514 Hovsmarka Skiløyper og 519 Børdalsmoen har vært sendt til kommunen for behandling av planforslag til samme tid, og kommunedirektøren har derfor kunnet se planforslagene i sammenheng med hverandre. Planforslagene for de ovennevnte planer er utformet slik at det ikke overlapper i utstrekning, og planområdet for Børdalsmoen ligger tilstrekkelig unna skiløypene i Hovsmarka, til at disse ikke blir negativt påvirket av planen. Kommunedirektøren kan ikke se at etableringen av gang- og sykkelvei vil negativt påvirke skiløypene, eller de fremtidige rulleskiløypene. Planarbeidet for Børdalsmoen vedtar ingen bestemmelser for skiskytterklubbens arealer eller løypenett. Dette gjøres i planarbeidet for reguleringsplan 514, der skiskytterklubben har vært delaktig i utforming av planforslaget.
9. Statsforvalteren Samordnet areal- og transportplanlegging: • Statsforvalteren støtter ideen om å legge til rette for samlokalisering av næring og handel som transformeres fra Hønefoss til Børdalsmoen, men påpeker at området er bilbasert. Handel bør begrenses til plasskrevende varer, og det advares mot bransjeglidning, med eksempler som utviklingen ved Hvervenmoen. Det anbefales å unngå etablering av forretninger i området, men dersom dette vurderes, må tydelige bestemmelser sikre at handel kun omfatter plasskrevende varer. Med bakgrunn i at forretningsformålet ikke er i tråd med gjeldende arealdel eller områderegulering, legger vi til grunn at dette blir grundig utredet.	Innspill til planprogram Statsforvalteren har gitt innspill til varsel om oppstart og forslag til planprogram. De viser til tidligere merknad fra desember 2024 og understreker viktigheten av at planen følger nye statlige planretningslinjer for klima og energi (2024) samt arealbruk og mobilitet (2025). Statsforvalteren mener at konsekvenser knyttet til klimagassutslipp og nedbygging av karbonrike arealer må utredes spesielt. De viser til at slike arealer bør unngås nedbygd, og at alternative lokaliseringer må vurderes. De gir ingen innvendinger til listen over temaer som skal konsekvensutredes, men understreker at nullalternativet bør være dagens faktiske situasjon i terrenget – og ikke den ubenyttede reguleringsplanen fra 2014.	Samlet kommentar til oppstart og planprogram Statsforvalterens innspill til både planforslaget og planprogrammet er vurdert og tas til orientering. Innspill er ivaretatt i samtlige utredninger, vurderinger og plandokumentasjon. Samordnet areal- og transportplanlegging Planområdet Børdalsmoen er vurdert som et C-område i henhold til ABC-prinsippet. Med videre utvikling av Treklyngen, Follummoen og nærliggende områder i tillegg til de grepene som gjøres i planforslaget, vurderes det at Børdalsmoen på sikt kan utvikle seg til et B-område, dette på bakgrunn av høyere dekning av kollektiv som følge av høy økning av ansatte til nye virksomheter, og tilgjengelighet mot byen for gang- og sykkel (med ny gang- og sykkelvegforbindelse).	Kommunedirektøren bemerker seg at forslagsstiller har lagt til grunn plasskrevende handel som det som tillatelse innenfor dette segmentet, og at retningslinjen fra regional plan for areal- og transport (2018) er lagt til grunn for hva som kan tillates. Reguleringsplanen for Hvervenmoen, vedtatt 2014, har bestemmelser hentet fra en tidligere regional plan, som opererte med andre retningslinjer enn det som i dag er gjeldende. Kommunedirektøren vurderes risikoen som mindre for bransjeglidning på Børdalsmoen, enn det som har vært tilfellet på Hvervenmoen. Kommunedirektøren vurderer Børdalsmoen å være et attraktivt areal for diverse bilbutikker og annet plasskrevende handel som i dag er plassert sentrumsnært, der det er uttalt mål å transformere fra næring og handel til boligformål.

Gang- og sykkelvei: - Forslaget om ny gang- og sykkelvei vurderes som positivt for å fremme klimavennlige transportalternativer. Samtidig bør parkeringsdekningen være restriktiv og tilpasset behovene til industri og logistikk. Konsekvensutredning: - Statsforvalteren minner om krav til konsekvensutredning i henhold til forskrift. Da områdereguleringen for Treklyngen er grovmasket, forutsettes en ny vurdering av utredningskravet, med eventuell utarbeidelse av planprogram til uttalelse. - For virksomheter eller tiltak som kan medføre utilsiktet spredning eller utslipp av fremmede organismer stiller aktsomhetsplikten krav om at den ansvarlige i rimelig utstrekning treffer tiltak for å hindre spredning. Statsforvalteren bes om at dette følges opp i planforslaget. Naturmangfold og friluftsliv: - Området har viktig naturmangfold, inkludert truede arter og spesielle skogtyper, samt verdi som friluftsområde. Det anbefales at verdifulle naturområder reguleres som naturområder med restriksjoner mot hogst. Fremmede arter bør fjernes og spredning forhindres. Ny gang- og sykkelvei må ta hensyn til registrerte naturverdier. Støy: - Boligområder nær næringsområdet må beskyttes mot støy fra både anleggsarbeid og ordinær drift. Grøntområdet mellom boligfelt og næringsområde bør videreføres, og støyforhold må dokumenteres i henhold til retningslinje T-1442/2021. Samfunnssikkerhet og klimatilpasning: - Det anbefales å bruke naturbaserte løsninger for overvannshåndtering, med et klimapåslag på 40 % for kortvarige regnskyll. Kartlegging av sårbare områder må integreres i planen, med tiltak for å redusere risiko. Statsforvalteren peker på relevante veiledere fra NVE og DSB for støtte til planarbeidet. Statlige føringer: - Planarbeidet må forholde seg til relevante statlige planretningslinjer for klima, energi, mobilitet og arealbruk, samt sikre barns og unges interesser. Nye retningslinjer på disse	Når det gjelder gang- og sykkelveg gjennom Hovsmarka, forutsetter Statsforvalteren at hensynet til naturmangfold ivaretas, og har ellers ingen spesifikke merknader. Statsforvalteren ber om å få tilsendt vedtatt planprogram og vil komme tilbake med vurdering ved offentlig ettersyn.	Planen legger til rette for handel med plasskrevende varer, næring/lager og lett industri, og det er ikke hensikten å svekke handels- og servicetilbudet i Hønefoss sentrum. Tvert imot skal området avlaste sentrum ved å ta imot arealkrevende virksomheter, slik at sentrumsnære tomter kan benyttes til bolig og bylivsfunksjoner. Det vil i planen etterstrebes å utarbeide tydelige bestemmelser for å unngå bransjeglidning (se forslag til presisering av formål i 5.1.1: <i>«Med plasskrevende handel menes forretninger som forhandler biler og motorkjøretøy, landbruksmaskiner, trelast og andre større byggevarer, og salg fra planteskoler/hagesentre.»</i> Det tas gjerne imot konstruktive innspill fra Statsforvalter til reguleringsbestemmelsen utover forslaget som kan bidra til å sikre dette formålet ytterligere. Gang- og sykkelvei og parkeringspolitikk Børdalsmoen har god kollektivdekning for rushtider og ligger i gang- og sykkelavstand fra Hønefoss sentrum. Området vurderes som mer egnet for denne typen virksomhet enn mer bilbaserte områder som Hensmoen og Kilemoen (Follummoen). For å stimulere til bruk av kollektivtransport, sykkel og gange, legger planbestemmelsene opp til lavere parkeringsnorm enn det som fremgår av kommunens parkeringsregulativ. Dette vil også redusere behovet for unødvendig asfaltering. Sykkelparkering er satt høy. Konsekvensutredning Krav til konsekvensutredning er vurdert, og vurderingen følger som eget vedlegg. Statsforvalterens innspill til planprogrammet er fulgt opp, og planprogrammet er justert før stadfesting. Nullalternativet i konsekvensutredningen er basert på faktisk situasjon i terrenget, dette i tråd med plan- og bygningsloven § 4-2 andre ledd, og konsekvensutredningsforskriften § 20. Det er også valgt å utrede et alternativ basert på gjeldende områderegulering for industri, for å belyse at «Hønefoss næringspark Nord AS» er en tilpasset utvikling sett opp mot tiliggende boligbebyggelse. Statsforvalteren har uttalt seg til foreslåtte utredningstemaer, og disse er fulgt opp, se konsekvensutredning. Det gjelder blant annet vurderinger av klimagassutslipp og nedbygging av karbonrike arealer, som er behandlet som egne tema i KU.	Kommunedirektøren bemerker seg at forslagsstiller har foreslått en trasé for gang- og sykkelvei som hensyntar viktig naturmangfold, og som reduserer potensielle konflikter mellom myke trafikanter og skogsdrift i området. Etter flere innspill ved varsel om oppstart om at det måtte gjennomføres en ny konsekvensutredning, har forslagsstiller startet opp planarbeidet på nytt. Det ble utarbeidet et planprogram, og saken ble meldt til politisk oppstart i mars 2025.
--	---	---	---

områdene er ventet, og planarbeidet bør tilpasses i henhold til disse. Statsforvalteren vil følge opp saken når planen legges ut til offentlig ettersyn.		Naturmangfold og friluftsliv Etter forslag fra Ringerike kommune ble gang- og sykkelvegtraseen justert etter første innsendelse av planforslaget. Den nye traséen går over naturkvalitet nr. 5 – H650. Denne naturkvaliteten er sikret gjennom bestemmelse, slik at arealer som ikke berøres av gang- og sykkelvegen fortsatt ivaretas. Naturkvaliteten er vurdert som relativt lav i verdi, og kommunen har derfor konkludert med at den justerte traséen er akseptabel. Naturmangfold er utredet som del av planarbeidet, og det er lagt vekt på å unngå inngrep i verdifulle naturmiljøer. Gang- og sykkelvegen er lagt utenfor sårbare områder registrert i NiN-kartleggingen. Den nye traséen følger en bekk som i dag er sterkt påvirket av tidligere skogsarbeid, blant annet hjulspor fra lastbærer og hogstmaskin etter tømmerdrift utført av Ringerike kommune. Opparbeidelse av gang- og sykkelvegen vil bidra til restaurering og tydeliggjøring av bekkeløpet, og kan dermed ha en positiv effekt på lokal hydrologi og økologisk funksjon. Støy Støyforhold i både anleggs- og driftsfase er utredet, se egen støyanalyse og ROS. Det er lagt inn bestemmelse om utendørs støy skal være i henhold til T1442 i reguleringsbestemmelsene 3.4. Grøntområdet mellom boligområder og næringsarealer videreføres i detaljreguleringen, i tråd med områdereguleringen, og vil bidra til skjerming mot støy og opprettholdelse av landskapskvaliteter. Som utgangspunkt tillates ikke støyende industrivirksomhet innenfor planområdet. Samfunnssikkerhet og klimatilpasning Innspill om overvannshåndtering og klimatilpasning er ivaretatt. Det planlegges naturbaserte løsninger med klimapåslag. Se VAO-plan. Kartlegging av sårbare områder og risikoreduserende tiltak inngår i ROS-analysen.	Kommunedirektøren har foreslått at gang- og sykkelveien kan legges gjennom det som i naturmangfoldvurderingen er registrert som høgstaudegranskog. Bakgrunnen for kommunens anbefaling er at naturtypelokaliteten i dag er forringet på bakgrunn av hogst, og at en regulering av området vil kunne beskytte naturtypelokaliteten gjennom bestemmelser, selv om det legges opp til etablering av G/S-vei på eksisterende sti. Det sikres gjennom bestemmelser av kryssing av bekken skal skje skånsomt, og på bro, med hensikt å ivareta viktig biologisk mangfold langs bekkekanten. Kommunedirektøren registrerer at det er utarbeidet en støyrapport som del av planarbeidet. Støyrapporten viser at det er støyutfordringer for samtlige boliger langs Ådalsveien, som følge av trafikken fra E16. I støyrapporten vurderes det det at tiltaket på Børdalsmoen ikke vil føre til <i>signifikant</i> økning i støyutfordringen. I forbindelse med planforslaget har kommunedirektøren vært i dialog med Statens vegvesen, som jevnlig gjennomfører støymåling for bebyggelsen, i tråd med forurensningsforskriftens § 5-5. Vegvesenets vurdering er at «boliger har krav på støyreduserende tiltak hvis innendørs støynivå overstiger 42dB». Ifølge vegvesenet, krever dette at utvendig støynivå må være over 70dB. Noe som kun ville vært gjeldende for én av boligene. På bakgrunn av konklusjonen i støyrapporten, og at vegvesenet selv ikke har vurdert det som nødvendig med støyreduserende tiltak, har kommunedirektøren valgt ikke å stille krav til støyskjerming langs Ådalsveien eller andre støyreduserende tiltak som del av planarbeidet for Børdalsmoen. Kommunedirektøren har i sin behandling av planforslaget hatt stort fokus på håndtering av overvann, og at mest mulig overvann må håndteres innenfor planområdet. En stor andel av planområdet er vist å ha avrenning i retning Hønefoss Nord, hvor overvann allerede er et betydelig problem ved store nedbørsmengder. På bakgrunn av dette er det stilt strenge krav om håndtering av overvann, og planforslaget legger videre opp til å «styre» overvannet i retning av skogsarealer med bedre mulighet for naturlig fordøyning.
---	--	---	--

		Statlige føringer og videre prosess Planarbeidet forholder seg til gjeldende og kommende statlige planretningslinjer for klima, energi, mobilitet og arealbruk. Planbeskrivelsen kapittel 6.1 og 6.2 redegjør nærmere for forholdet til statlige og regionale føringer. Statsforvalteren har motta stadfestet planprogram, og følges opp videre ved offentlig ettersyn.	Kommunedirektøren bemerker seg at planforslaget har lagt de gjeldende, statlige, planretningslinjer til grunn for utformingen av planforslaget.
10. Naturvernforbundet Nedbygging av grøntarealer - Det uttrykkes stor bekymring for at Ringerike kommune fortsetter nedbygging av natur uten tilstrekkelig kompensasjon, til tross for tidligere kritikk om omfattende naturtap. Kommunen bør ta inn over seg nyere retningslinjer og oppdatere vurderingene fra 2014. Konsekvensutredning - Naturvernforbundet savner en vurdering av hvordan oppdaterte retningslinjer stemmer med den tidligere konsekvensutredningen for Treklyngen (2014). Nyere føringer, som friluftslivskartleggingen (2019), tilsier behov for en ny konsekvensutredning. Forskrift om konsekvensutredning bør vurderes grundigere, særlig med tanke på tiltakets omfang. Naturverdier - Kommunen må tydeliggjøre hvilke trær og vegetasjon som skal bevares, samt sikre korrekt kartlegging av verdifulle naturtyper, som sandfuruskog. Videre bør det vurderes krav til jordvernplan og håndtering av dyrkbar mark. Prinsipper for arealnøytralitet bør vurderes for å kompensere for hogst av karbonrik skog. Friluftsliv - Området brukes aktivt til tur, orientering og annen rekreasjon, og er klassifisert med "svært høy verdi" for friluftsliv. Det anbefales å kompensere for tapt friluftsområde og legge til rette for opplevelsesbaserte elementer langs gang- og sykkelveien, som bålplasser eller treningsløyper. Konsekvensene av å redusere tilgjengeligheten til dette området bør utredes grundigere. Naturvernforbundet spør om hvordan traseen er tenkt opparbeidet. Arkitektur og estetikk - Det er sterkt kritikkverdig at det ikke stilles krav til arkitektur, fasadeutforming eller materialbruk		Forslagsstiller takker for innspillet. Innspillet fra Naturvernforbundet er vurdert og tas til orientering. Flere av de påpekte temaene er allerede behandlet i planarbeidet, og øvrige vil følges opp i det videre arbeidet. Nedbygging av grøntarealer og naturtap Det er forståelse for bekymringen knyttet til nedbygging av natur. Planområdet er tidligere regulert til industriformål gjennom områderegulering for Treklyngen, og detaljreguleringen viderefører dette formålet sammen med «mildere former» for næring. Gjennom forslaget til ny kommuneplanens arealdel er området videreført til næringsformål. Det er derfor politisk vilje for å utvikle Børdalsmoen som et næringsområde. Det er i planarbeidet lagt vekt på å redusere inngrep i verdifulle naturmiljøer, og det er gjennomført oppdatert kartlegging av naturmangfold. Ny gang- og sykkelveg er tilpasset naturmangfoldkartlegging. Der GS er i konflikt er restarealer av kvalitet sikret i planen. Det vurderes også hvordan prinsipper for arealnøytralitet og kompensasjon kan ivaretas, blant annet gjennom bevaring av grøntstruktur og tilpasning av tiltak. Se foreslåtte avbøtende tiltak i konsekvensutredning. Konsekvensutredning og nyere føringer Det er gjennomført en ny vurdering av konsekvensutredningsplikten, og KU følger som vedlegg til planforslaget. Statsforvalterens innspill til planprogrammet er fulgt opp, og nullalternativet i KU er basert på faktisk situasjon i terrenget – ikke tidligere reguleringsplan. I tillegg er det valgt å utrede et alternativ basert på gjeldende områderegulering for industri. Temaer som klimagassutslipp og nedbygging av karbonrike arealer er utredet som egne tema i KU, i tråd med nasjonale føringer og innspill fra Statsforvalteren. Naturverdier og gang- og sykkelveg Naturmangfold er kartlagt og vurdert i planarbeidet. Gang- og sykkelveien er lagt utenfor sårbare områder	Kommunedirektøren anser at reguleringsplanen vil medføre betydelig forringelse av Børdalsmoen som friluftslivs- og turområde. Kommunedirektøren er kjent med at Børdalsmoen og Hovsmarka for øvrig er et mye benyttet, sentrumsnært rekreasjonsareal. Kommunedirektøren viser til at reguleringsplaner utarbeides på bakgrunn av politiske vedtak om arealbruk, gjennom kommuneplanens arealdel. I pågående revidering av arealdelen, ved politisk behandling i 2023 foreslo kommunedirektøren å innskrenke det areal på Børdalsmoen som skulle benyttes til næring, ved å foreslå at en større del av arealet ble tilbakeført til grøntareal. Formannskapet har i sitt vedtak, og samtlige vedtak siden, valgt å opprettholde utforming av næringsområdet på Børdalsmoen. I reguleringsplanen har det derfor vært viktig for kommunedirektøren å sikre hensynet til friluftslivet, med å opprettholde «runden» på moen, og muligheten for å krysse planområdet på stier. Kommunedirektøren vurderer at planforslaget i tilstrekkelig grad ivaretar dette hensynet. Etter flere innspill ved varsel om oppstart om at det måtte gjennomføres en ny konsekvensutredning, har forslagsstiller startet opp planarbeidet på nytt. Det ble utarbeidet et planprogram, og saken ble meldt til politisk oppstart i mars 2025. Kommunedirektøren har ikke for vane å kreve bevaring av enkelte trær eller vegetasjon i den tid det ikke er avdekket viktige, biologiske, verdier. Utforming av planområdet, og

for et prosjekt av denne størrelsen. Kommunen bør sikre at bygningsmassen utformes med høy kvalitet for å støtte langvarig bruk, selv ved endret funksjon. Generelle anbefalinger • Tydeligere føringer i planprosessene for å sikre bevaring av natur og estetisk kvalitet. • En mer helhetlig og oppdatert vurdering av konsekvenser for miljø, friluftsliv og arkitektur.		identifisert i NiN-kartleggingen, og det er lagt vekt på å unngå inngrep i registrerte naturverdier. Etter innspill fra Ringerike kommune ble gang- og sykkelvegtraseen justert etter første innsendelse av planforslaget. Den nye traséen går over naturkvalitet nr. 5 – H650. Denne naturkvaliteten er sikret gjennom bestemmelse, slik at arealer som ikke berøres av gang- og sykkelvegen fortsatt ivaretas. Naturkvaliteten er vurdert som relativt lav i verdi, og kommunen har derfor konkludert med at den justerte traséen er akseptabel. Det vil i reguleringsbestemmelsene tydeliggjøres hvilke grøntområder og vegetasjon som skal bevares. Forholdet til dyrkbar mark (jordressurs) er nærmere beskrevet i planbeskrivelsen, se kapittel 7.8. Temaet er også utredet i konsekvensutredningen, se kapittel 8.7. Friluftsliv Området benyttes til friluftsmål, og dette er vurdert i planarbeidet. Det legges til rette for videre bruk gjennom etablering av gang- og sykkelveg og bevaring av grøntstruktur. Forslag om opplevelsesbaserte elementer som bålplasser og treningsløyper tas til orientering, det er tilrettelagt for arealer som tillater dette innenfor regulert grøntstruktur og innenfor friområder. Arkitektur og estetikk Innspillet om arkitektonisk kvalitet og materialbruk er registrert. Det presiseres at dette er et innspill som primært rettes mot kommunen som planmyndighet. Samtidig er det naturlig å forvente at aktørene som etablerer seg i området vil ønske å bygge attraktive og funksjonelle bygg, både av hensyn til egen profil og langsiktig bruk. Det bemerkes at det i reguleringsplaner for nærings- og industriområder normalt ikke stilles detaljerte krav til estetikk, fasadeutforming eller materialbruk, med mindre det er særskilte grunner til det.	hensyn til avbøtende tiltak for friluftslivet og miljøet tillegges forslagsstiller. I kommuneplanens arealdel stilles det ikke krav til jordvernplan for området med dyrkbar mark. På bakgrunn av at arealer har vært avsatt til næring siden 2014, har kommunedirektøren vurdert, er det ikke gjort særskilt unntak for denne reguleringsplanen. For de deler av gang- og sykkelveien der denne krysser bekker, eller annet areal med viktig biologisk mangfold, stilles det krav om kryssing med bro, eller andre skånsomme midler som ivaretar hensynet til naturen. Kommunedirektøren registrerer at forslagsstiller i sitt reviderte planforslag har avsatt et areal for friområde i forbindelse med gang- og sykkelveien. Kommunedirektøren har ikke for vane å kreve detaljerte beskrivelser av fasader og utforming av bygg i reguleringsplaner av denne størrelsen. Reguleringsplanen åpner for ulike formål innenfor kategorien «lett industri» og «plasskrevende handel», og det er derfor utfordrende å forutse hvilke bedrifter som ønsker å etablere seg her. Kommunedirektøren har erfaring med at planområder av denne størrelsen utvikles og utbygging over en lengre tidshorisont, noe som medfører større sannsynlighet for at eventuelle skisser, fasadeutforming, med mer, vist i reguleringsplanen må avvikes. Kommunedirektøren informerer om at det i teknisk forskrift (TEK17) stilles flere krav til valg av materialer for byggverk. Teknisk forskrift legges til grunn for all ny bebyggelse, og kommunedirektøren har ikke valgt å sette krav som går utover det TEK17 allerede regulerer.
11. Ingrid Strande Oppdatering av områdeplan • Den gamle områdeplanen for Treklyngen (2014) bør ikke brukes som grunnlag for nye planer. Områder som Børdalsmoen bør tilbakeføres til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNFR). Prioritering av LNFR	Innspill til planprogram: Overordnede kommentarer • Positivt at tidligere uttalelser tas med videre. • Støtter at tiltaket konsekvensutredes og at alternative lokaliseringer vurderes. • Viktig at utredninger sees i sammenheng med andre planer i området.	Kommentar til innspill fra Ingrid Strande samlet for oppstart og planprogram Forslagsstiller takker for et grundig og engasjert innspill til både oppstart og planprogram for detaljregulering av Børdalsmoen. Innspillet viser et sterkt engasjement for natur, landskap, folkehelse og samfunnsutvikling, og flere av temaene som løftes frem er vurdert og fulgt opp i planarbeidet. Til orientering vises det også til kommentarer til innspill gitt av offentlig myndigheter.	

- Hele området bør avsettes som LNFR i den nye arealdelen av kommuneplanen, som bør vedtas før reguleringsplaner fremmes. Konsekvensutredning - Strande mener det bør gjennomføres en fullstendig konsekvensutredning med oppdaterte data, spesielt for tema som folkehelse, friluftsliv, miljø og samferdsel. Beskrivelsene fra områdeplan 381 er utdaterte, og nyere retningslinjer må legges til grunn. Erstatningsarealer - Tapte friluftslivsområder må erstattes med fullverdige erstatningsarealer, som ikke kan inkludere Hovsmarka sør, da dette allerede er sterkt belastet av aktiviteter. Vegetasjonsbelter - Det bør opprettes 40 meter brede vegetasjonsbelter (20 meter på hver side) langs stier, turveger, og gang- og sykkelveger, både i utkanten og internt i næringsområdene for å sikre friluftslivskvalitet. Forbindelser til boligområder - Gode forbindelser fra boligområdene i Nordre bydel til friluftsområdene må sikres, med universelt utformede stier og turveger som støtter folkehelse, fremkommelighet og trivsel. Reguleringsbestemmelser - Det må stilles krav om intakte vegetasjonsbelter på 40 meter rundt stier og turvegtraséer, som sikres før utbyggingen starter.	- Friluftsliv som tema i en større sammenheng er viktig og positivt. Ingrid har følgende kommentarer til planprogrammet Om alternativer: - Nullalternativet må ta utgangspunkt i dagens situasjon som skogområde, selv om området tidligere er hogd. - Viktig å utrede forholdet til mål om optimalisering av næringsarealer – kommunen har allerede store arealreserver. Om konsekvensutredningen (KU): - Influensområde bør defineres for hvert tema. - Følgende temaer bør utredes som egne og i sammenheng med naboplaner: - Landskap - Folkehelse - Trafikk - Støy - Risiko og sårbarhet / beredskap - Folkehelse bør vurderes også i et samfunnsøkonomisk perspektiv, med tanke på kommunens helsebudsjett. - Landskapsutredningen må inkludere alle planer i området og vektlegge opplevelsesverdi, ikke bare objektive forhold. - Dyrkbar mark må vurderes nøye i lys av beredskap og matforsyning, særlig med tanke på langsiktige konsekvenser. Forventninger til planarbeidet - FN's bærekraftsmål og kommuneplanens samfunnsdel må ligge til grunn. - Det må legges større vekt på mål om god folkehelse og optimal bruk av tilgjengelige næringsområder. - Folkehelseloven § 4 bør være en statlig føring i planarbeidet. Utdrag fra samfunnsdelen – mål for Ringerike kommune: - Gode, helsefremmende natur- og grøntområder - Tilgjengelige nærturområder og friluftsliv der folk bor - Ivareta vann, vassdrag og grøntområder	Arealstatus og planforutsetninger Planområdet er avsatt til næringsformål i både gjeldende områderegulering for Treklyngen og i kommuneplanens arealdel. Børdalsmoen ligger strategisk til i tråd med kommunens strategi for utvikling av næringsarealer, og inngår som en naturlig fortetting og utvidelse av Treklyngen og Risesletta – som samlet utgjør et sammenhengende næringsområde. Gjennom forslaget til ny kommuneplanens arealdel er området videreført til næringsformål. Det er derfor politisk vilje for å utvikle Børdalsmoen som et næringsområde. Kommunen har vurdert at det ikke er behov for endring av formål i kommuneplanen for å tilrettelegge for plasskrevende handel. Planprosessen er derfor ikke avhengig av vedtak i ny arealdel. Konsekvensutredning og planprogram Konsekvensutredningen er utarbeidet og følger som vedlegg til planforslaget. Nullalternativet tar utgangspunkt i dagens faktiske situasjon som skogområde, og det er i tillegg utredet et alternativ basert på gjeldende områderegulering. Temaene som nevnes – som naturmangfold, friluftsliv, landskap, folkehelse, trafikk, støy, jordressurser og klimagassutslipp – er utredet i KU og/eller planbeskrivelsen. KU inkluderer også vurderinger av økosystemtjenester, senterstruktur og ABC-prinsippet. Temaene er vurdert i samråd med offentlige myndigheter, som Statsforvalteren, Buskerud fylkeskommune, NVE og Statens vegvesen. Natur, friluftsliv og grøntstruktur Planen viderefører og styrker arealer til turområder. Det foreligger ikke krav om erstatningsarealer, men dette er vurdert som del av friluftsliv og naturmangfold i KU. Vegetasjonsbelter mot bebyggelse videreføres som vist i områdereguleringen. I tillegg er deler av arealene som tidligere var avsatt til industri, avsettes til grøntstruktur for å sikre vegetasjonsbelter mot omkringingliggende arealer. Gang- og sykkelveg er planlagt fra Hønefoss nord (barnehagen/tennisbanen), og det legges til rette for gang- og sykkeladkomst. Stinettet er vurdert i sammenheng med eksisterende stier og løyper (stier mot vest er innregulert, øvrige stiforbindelser er sikret med bestemmelser), og kan inngå i videre prosjekter for bynære turområder. Vegetasjonsbelter er regulert, og bestemmelser i planen bidrar til å sikre disse. Støy og landskap Støyforhold i både anleggs- og driftsfase er utredet i egen støyutredning og omtalt i planbeskrivelsen. Det er også vurdert hvordan støy påvirker friluftsopplevelsen, og det fremkommer at E16 er den dominerende	Kommunedirektøren viser til at reguleringsplaner utarbeides på bakgrunn av politiske vedtak om arealbruk, gjennom kommuneplanens arealdel. I pågående revidering av arealdelen, ved politisk behandling i 2023 foreslo kommunedirektøren å innskrenke det areal på Børdalsmoen som skulle benyttes til næring, ved å foreslå at en større del av arealet ble tilbakeført til grøntareal. Formannskapet har i sitt vedtak, og samtlige vedtak siden, valgt å opprettholde utforming av næringsområdet på Børdalsmoen. Kommunedirektøren anser for øvrig at reguleringsplanen vil medføre betydelig forringelse av Børdalsmoen som friluftsliv-, og turområde. Kommunedirektøren er kjent med at Børdalsmoen og Hovsmarka for øvrig er et mye benyttet, sentrumsnært rekreasjonsareal. Etter flere innspill ved varsel om oppstart om at det måtte gjennomføres en ny konsekvensutredning, har forslagsstiller startet opp planarbeidet på nytt. Det ble utarbeidet et planprogram, og saken ble meldt til politisk oppstart i mars 2025. Kommunedirektøren har stilt krav om at stier skal opparbeides med et vegetasjonsbelte på 5 meter mellom stier og arealformål avsatt til bebyggelsen. For de stier som krysser planområdet på tvers, vil det være krav om at disse legges om dersom dette arealet skal bygge. Kravet til vegetasjonsbelte vil være gjeldende også for de stier som foreslås omlagte. Kommunedirektøren informerer om at plan og bygningsloven legger til grunn av bestemmelser og rekkefølgekrav skal gis i «nødvendig utstrekning», jf. pbl. § 12-7. På bakgrunn av dette, har kommunedirektøren konkludert med at det ikke er forholdsmessig å kreve at utbyggingen på Børdalsmoen legger til rette for tilknytning av boligområder på Haldenjordet til friluftssarealer i Hovsmarka. Kommunedirektøren viser til tidligere kommentarer til Statsforvalterens innspill, om hvordan kommunen har behandlet støyproblematikken i planforslaget.
--	---	---	--

	• Ta vare på naturmangfold, økosystemer og landskap • Bærekraftig forvaltning av arealer, skog og naturressurser Forslag til begrepsavklaringer • Bærekraftig forvaltning av arealer • Bærekraftige og grønne næringer • Næringspark – hva menes med "park"? • ABC-prinsippet – hvordan virksomhetene passer inn i henhold til veileder for kommunal planlegging	støykilden i området. Det er lagt inn bestemmelse om utendørs støy i reguleringsbestemmelsene nr. 3.4. Landskapsutredningen inkluderer visuelle og estetiske vurderinger, og det er lagt opp til tiltak som reduserer støy og støy, og som styrker grønn struktur i området. Se planbeskrivelse kapittel 7.4 og konsekvensutredning kapittel 8.6. Arkitektur og begrepsavklaringer Innspill om arkitektonisk kvalitet og begrepsbruk er tatt med og lagt inn som et eget innledende avsnitt (se planbeskrivelse). Her har vi forklart kort begrepene du har listet opp i tillegg til andre vi mener også burde forklares nærmere. Takk for godt innspill – dette gjør planen enklere for alle å forstå. Det er naturlig å forvente at aktørene som etablerer seg i området ønsker å bygge attraktive og funksjonelle bygg. Samtidig er det vanlig at reguleringsplaner for nærings- og industriområder ikke stiller detaljerte estetiske krav. Innspill om behovet for å definere begreper som «bærekraftig forvaltning», «grønne næringer» og «næringspark» er tatt med videre og vurderes i planbeskrivelsen.	
12. Fossekallen il, orientering og Ringerike o-lag Bevaring av Børdalsmoen som LNFR-område • Børdalsmoen er et svært viktig nærfriluftsområde for Hønefoss og Ringerike, særlig for orienteringsidretten. • Området brukes til nybegynneropplæring, trening, tur-orientering og stolpejakt, samt av skoler i nærheten. • Utbygging vil dramatisk redusere områdets verdi som friluftsområde og grøntkorridor. Kommuneplanens arealdel må ferdigbehandles før detaljregulering • Det påpekes behov for en helhetlig vurdering av hvilke naturområder som skal bevarer. • Bit-for-bit-nedbygging fragmenterer naturen og bryter viktige grønne korridorer. • Kommunen bør prioritere transformering og bedre utnyttelse av eksisterende utbyggingsområder. Innspill dersom planinitiativet videreføres • Orienteringsidrett: Utbygging er ikke forenlig med orienteringsaktivitetene. Erstatningsarealer med tilsvarende kvalitet og nærhet eksisterer ikke. • Konsekvensutredning: En oppdatert konsekvensutredning bør kreves, da	Innspill til planprogram: • Positivt at det skal utarbeides konsekvensutredning og at friluftsliv er inkludert som tema. • Forutsetter at orienteringsidrettens bruk av området inngår i utredningen av friluftsliv. • Tilbyr seg å bidra med konkretisering av områdets verdi for orienteringsidretten. Kritikk av nullalternativet • Reagerer på at nullalternativet i planprogrammet er definert som gjennomføring av områderegulering 381 Treklyngen (industri). • Mener dette er i strid med veilederen M-1941, som sier at nullalternativet skal være en framskrivning av dagens situasjon. • Nullalternativet bør derfor være at området beholdes som LNF-område (landbruk, natur og friluftsliv), uten utbyggings tiltak. Begrunnelse for alternativt nullalternativ • Økt kunnskap om naturens verdi og folkehelse siden Treklyngen ble vedtatt.	Forslagsstiller takker for innspill og engasjement knyttet til planarbeidet for detaljregulering av Børdalsmoen. Det er verdifullt med innspill som belyser både friluftsinteresser, naturhensyn og behovet for helhetlig arealforvaltning. Flere av temaene som er løftet frem er vurdert og fulgt opp i planarbeidet og konsekvensutredningen. Arealstatus og planforutsetninger Arealet er avsatt til industri i både gjeldende områderegulering og som næring i kommuneplanens arealdel. Arealbruken er foreslått videreført i rulleringen av kommuneplanen, og politikerne har innstilt på å beholde området til utbyggingsformål. Deler av næringsarealet er lagt inn som forretning, og kommunen har vurdert at det ikke er behov for endring av formål for å tilrettelegge for plasskrevende handel. Planprosessen er derfor ikke avhengig av vedtak i ny kommuneplan. Børdalsmoen ligger strategisk til i tråd med kommunens strategi for utvikling av næringsarealer, og inngår som en naturlig fortetting og utvidelse av Treklyngen og Risesletta – som samlet utgjør et sammenhengende næringsområde. Skal Ringerike kommune få til ønsket vekst, må vi bevare arbeidsplasser- og tilgjengeliggjøre bynære arealer til bolig. Børdalsmoen er et grep for å imøtekomme dette.	Kommunedirektøren viser til at reguleringsplaner utarbeides på bakgrunn av politiske vedtak om arealbruk, gjennom kommuneplanens arealdel. I pågående revidering av arealdelen, ved politisk behandling i 2023 foreslo kommunedirektøren å innskrenke det areal på Børdalsmoen som skulle benyttes til næring, ved å foreslå at en større del av arealet ble tilbakeført til grøntareal. Formannskapet har i sitt vedtak, og samtlige vedtak siden, valgt å opprettholde utforming av næringsområdet på Børdalsmoen. På bakgrunn av de gjennomførte, politiske vedtakene, anser kommunedirektøren det som sannsynlig at vurderingen ikke endrer seg inn mot vedtak av arealdelen. Reguleringsplanen ble i mars 2025 meldt til politisk oppstart, der Formannskapet stemte for at planarbeidet kunne starte opp. Kommunedirektøren anser for øvrig at reguleringsplanen vil medføre betydelig forringelse av Børdalsmoen som frilufts-, og turområde. Kommunedirektøren er kjent med at Børdalsmoen og Hovsmarka for øvrig er et mye benyttet, sentrumsnært rekreasjonsareal.

eksisterende grunnlag er foreldet og utilstrekkelig. • Grønnstruktur: Grønnstruktur med stier og turveger må være minst 40 meter bred for å sikre naturopplevelser og skjerming mot industri. • Misvisende informasjon: Kritikk mot «grønnmaling» av utbyggingsplanen, som overdriver dens positive bidrag til folkehelse og friluftsliv. Ytterligere synspunkter: • Grusa turveger og trebroer er ikke tilstrekkelige tiltak for å opprettholde områdets funksjon som friluftsområde. • Trafikksikre forbindelser for myke trafikanter må sikres. Fossekallen IL og Ringerike O-lag oppfordrer til at planinitiativet stoppes inntil arealdelen av kommuneplanen er ferdigbehandlet, og bevaring av Børdalsmoen som LNFR-område prioriteres.	• Kommuner oppfordres til å «planvaske» eldre planer og prioritere bruk av grå arealer fremfor nedbygging av natur. • En konsekvensutredning må vise verdien av naturkvaliteter, bruksverdi og skogproduksjon dersom området ikke bygges ut. Oppfordring Ber om at konsekvensutredningen gjennomføres med et nullalternativ der Børdalsmoen beholdes som naturområde.	Friluftsliv og grønnstruktur Forslagstiller har forståelse for ønsket om å bevare Børdalsmoen som et bynært turområde. Det er en del av planens hensikt å videreføre og forbedre hovedstinettet i og rundt det fremtidige næringsområdet. Det legges til rette for at eksisterende stier ivaretas og videreutvikles, blant annet med skilting, opplevelseselementer, utsiktspunkter, benker og eventuelle gapahuker. Det vurderes også mulighet for et helhetlig, kartlagt og skiltet turvegnett – noe som mangler i området i dag. Området vil ikke bli gjerdet inne, og det legges opp til at det fortsatt skal være en del av et sammenhengende turvegnett i Hønefoss. Ny gang- og sykkeltrasé er planlagt fra Hønefoss nord (barnehagen), og det legges til rette for universell utforming og god tilgjengelighet. Stinettet er vurdert i sammenheng med eksisterende løyper og kan inngå i videre prosjekter for bynære turområder. Vegetasjonsbelter er regulert inn i plankartet og gitt egne bestemmelser. Det tas utgangspunkt i eksisterende grøntbelter fra områderegulering 381, og nye belter er lagt mot skråninger og overganger til omkringliggende arealer. Konsekvensutredning og planprogram Konsekvensutredningen er utarbeidet og følger som vedlegg til planforslaget. Nullalternativet tar utgangspunkt i dagens situasjon som naturområde, i tråd med veileder M-1941. Dette gir et mer realistisk og etterprøvbart sammenligningsgrunnlag. Friluftsliv er utredet som eget tema i KU, inkludert vurdering av rekreasjonsverdi, tilgjengelighet og muligheter for videre bruk. Det er også vurdert hvordan tiltaket påvirker orienteringsidrettens bruk av området. <u>Vi oppfordrer til å sende inn orienteringskart eller annen dokumentasjon ved offentlig ettersyn for å sikre god tilpasning.</u> KU omfatter også følgende temaer: • Naturmangfold – vurdering av inngrep i verdifulle økosystemer og naturtyper. • Økosystemtjenester og klimagassutslipp – inkludert karbonlagring og vannrensing. • Landskap – visuelle og estetiske konsekvenser. • Jordressurser – vurdering av matproduksjon og beredskap. • Senterstruktur og ABC-prinsippet – vurdering av bærekraftig lokalisering. • Støy – inkludert påvirkning på friluftsområder. Det er dokumentert at E16 er den dominerende støykilden i området. Øvrige forhold er vurdert i ROS-analyse. Vi samarbeider tett med offentlige myndigheter som Statsforvalteren,	Kommunedirektøren har stilt krav om at stier skal opparbeides med et vegetasjonsbelte på 5 meter mellom stier og arealformål avsatt til bebyggelsen. For de stier som krysser planområdet på tvers, vil det være krav om at disse legges om dersom dette arealet skal bygge. Kravet til vegetasjonsbelte vil være gjeldende også for de stier som foreslås omlagte. Kommunedirektøren viser til tidligere kommentarer knyttet til krav om ny konsekvensutredning for området. Kommunedirektøren bemerker seg at dagens situasjon (der området ikke bygges ut), er lagt til grunn for 0-alternativet, i tråd med Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredning.
---	---	---	---

		fylkeskommunen, NVE og Statens vegvesen for å sikre at relevante hensyn ivaretas. Takk igjen for konstruktive og innsiktsfulle innspill. Vi ser frem til videre dialog i planprosessen og håper at det videre arbeidet vil bidra til å balansere behovet for næringsutvikling med hensynet til natur, friluftsliv og gode bomiljøer.	
13. Forsvarsbygg Regulering - Forsvarsbygg ønsker at området reguleres til lett industri, lager, logistikk og forretning med plasskrevende varer. Konsekvenser for Forsvaret - I innspillet viser Forsvarsbygg til at planen ikke vil få konsekvenser for Forsvarets eiendom, virksomhet eller arealbruksinteresser, og de har dermed ingen ytterligere merknader.		Innspillet tas til orientering.	Innspiller krever ingen ytterligere kommentar. Kommunedirektøren vurderer at planforslaget ikke medfører utbyggingen som påvirker driften eller aktiviteten til Forsvarsbygg eller det norske forsvaret, for øvrig.
14. Mattilsynet - Mattilsynet har som oppgave å sikre at planarbeidet ivaretar nasjonale og regionale interesser knyttet til drikkevann, plantehelse, fiskehelse/velferd og dyrehelse/velferd. De gir følgende konkrete innspill: Helhetlig VAO-plan - Planen må inkludere en helhetlig løsning for vannforsyning, avløp og overvannshåndtering for både eksisterende og nye boliger og næringsområder. - Det må sikres levering av tilstrekkelige mengder trygt drikkevann til enhver tid. Beskyttelse av eksisterende drikkevannskilder - Utbygger må kartlegge og beskytte eksisterende vannforsyningsanlegg (kommunale eller private) mot forurensningsfare og sikre tilstrekkelig vannkapasitet under utbyggingen. Kartlegging av vannledninger - Det må foretas en grundig kartlegging av vannledninger i området for å unngå skader og sikre at distribusjonssystemet ikke påvirkes negativt. Plantehelse - Tiltakshaver må forebygge spredning av plantesykdommer ved å være kjent med status for skadegjørere i området. Det bør også tas hensyn til svartlistede arter, og dette må inkluderes i reguleringsplanen.	Innspill til planprogram: Mattilsynet understreker sitt ansvar som høringsinstans for å ivareta nasjonale og regionale interesser innen: - Drikkevann - Plantehelse - Dyrehelse og dyrevelferd - Fiskehelse og fiskevelferd Konkrete innspill Helhetlig VAO-plan (vann, avløp og overvann): - Planen må inneholde en helhetlig løsning for vannforsyning, avløp og overvannshåndtering. - Det må sikres tilstrekkelig og trygt drikkevann til enhver tid. Hensyn til eksisterende drikkevannskilder: - Utbygger må kartlegge og beskytte eksisterende vannforsyning (kommunal eller privat) mot forurensning og kapasitetsproblemer. Vannledninger i planområdet: - Eksisterende vannledninger må kartlegges og vurderes for å unngå skader under utbygging. - Oppdaterte kart og vurdering av sårbarheter i distribusjonssystemet må	Kommentar til oppstartshøring og planprogram: Det registreres at Mattilsynet i hovedsak gjentar de samme innspillene som ble gitt ved oppstart av planarbeidet i desember 2024. Det er utarbeidet en helhetlig VAO-plan (vann, avløp og overvann) for området som følger som vedlegg til planforslaget. Denne skal sikre tilstrekkelig og trygg vannforsyning, samt forsvarlig håndtering av avløp og overvann for både eksisterende og fremtidig bebyggelse. Planområdet skal påkobles offentlig vannledning, og de omkringliggende boligene har allerede kommunal vannforsyning. Som en del av utbyggingen vil det også bli etablert ny hovedledning for avløp, noe som vil bidra til å styrke kapasitet og driftssikkerhet i området. Øvrige forhold som Mattilsynet peker på – hensyn til eksisterende vannledninger inngår i og er ivaretatt i VAO-plan som følger vedlagt planforslaget. Forslagsstiller er ikke kjent med at det foreligger eksisterende drikkevannskilder i området. Plantehelse er ivaretatt så langt det lar seg gjøre gjennom reguleringsplanbestemmelsene nr. 3.3 (siste punkt).	Kommunedirektøren anser at forslagsstiller i sin helhet har ivaretatt Mattilsynets innspill til planarbeidet. Det legges opp til påkobling på eksisterende vann- og avløpsledninger, og eksisterende ledninger over planområdet er kartlagt, og vist med hensynssone i plankartet, og tilhørende bestemmelser. Utbyggingen på Børdalsmoen legger videre opp til at boligbebyggelsen vil kunne kobles på det kommunale ledningsnettet, ved at vann og avløpsledninger legges i kort avstand til bebyggelsen ellers. Overvann er utredet helhetlig for planområdet, om det legges opp til at 100-års klimajustert regn med klimapåslag på 40% skal håndteres innenfor planområdet.

Mattilsynet understreker viktigheten av å bli holdt orientert gjennom hele planprosessen.	inngå i planarbeidet. Plantehelse: • Det må tas hensyn til risiko for spredning av plantesykdommer via jordmasser, maskiner og planterester. • Tiltakshaver må være kjent med status for skadegjørere i området. • Det vises til Miljødirektoratets oversikt over svartlistede arter.		
15. NVE - Norges vassdrags- og energidirektorat Fare for kvikkleireskred • NVE ønsker at faren for kvikkleireskred i planområdet blir avklart. Hele området ligger i et aktsomhetsområde for kvikkleireskred, og deler av området ligger innenfor eller nær kartlagte kvikkleiresoner. • NVE anbefaler bruk av prosedyren i kapittel 3.2 i veileder 1/2019 for å dokumentere stabilitet. Flom og erosjon • NVE vil at flom- og erosjonsfare vurderes i ROS-analysen. Bekker og raviner i området må kartlegges, og områder utsatt for flom med 200-års gjentaksintervall må vises i plankartet med hensynssone Flomfare H320. • Videre anfører de at byggegrense på 20 meter på hver side av bekkeløp anbefales dersom fare ikke er vurdert. Eventuelle kryssinger av vassdrag må planlegges med tilstrekkelig kapasitet. • Dersom elvebredden er erosjonsutsatt, skal det være en sikkerhetssone mellom bygninger og toppen av skråninga over elva som er minst like brei som høyden fra elva og toppen av skråninga. Her er krav til avstand minst 20m. Overvann • NVE understreker at overvannshåndtering må planlegges tidlig i prosessen. Planen må vise hvordan overvann skal behandles både i kart og bestemmelser, med tilstrekkelig areal avsatt for å håndtere dette. Klimajustert 100-års regn bør legges til grunn, og flomveier må vises i plankartet. • Naturbaserte løsninger anbefales, og NVE viser til relevante veiledere for overvannshåndtering. Allmenne interesser i vassdrag • NVE ønsker at naturlig vegetasjon langs vassdrag opprettholdes i henhold til vannressursloven § 11. Raviner i området er en viktig naturtype som må beskyttes mot inngrep som massedeponi og nydyrking.	Innspill til planprogram, datert 07.05.2025 NVE viser til varsel om oppstart og offentlig ettersyn av planprogram for detaljregulering av Børdalsmoen, og gjentar og utdyper tidligere innspill fra desember 2024. Nøkkelinnspill: • NVE minner om at de er sektormyndighet med ansvar for flom, erosjon, skred, overvann, vassdrag og energi. • De understreker at samfunnssikkerhet, herunder vurdering av naturfare, skal være en del av ROS-analysen. • Det presiseres at dokumentasjon av vurderte naturfarer må vedlegges ved offentlig ettersyn av planforslaget. • NVE forutsetter at alle temaer nevnt i deres tidligere innspill blir utredet og redegjort for i plandokumentene. • De viser til nasjonal plikt til å melde inn naturfareutredninger, og viser til gjeldende forskrift. • Det anbefales å bruke NVEs kartbaserte veileder og fagressurser ved utarbeidelse av planen. Videre oppfølging: • NVE ber om å få tilsendt plandokumentene ved offentlig ettersyn. • De vil prioritere innspill til planer der kommuner har konkrete spørsmål eller behov for faglig bistand.	Kommentar til innspill fra NVE – Norges vassdrags- og energidirektorat NVEs anbefalinger og faglig relevante innspill til varsel om oppstart og planprogram er vurdert og fulgt opp i planarbeidet. Kvikkleire og skredfare Planområdet ligger innenfor et aktsomhetsområde for kvikkleireskred, og deler av området berører kartlagte kvikkleiresoner. Terraplan har gjennomført en områdestabilitetsvurdering i tråd med kapittel 3.2 i NVEs veileder 1/2019, se rapport vedlagt planforslaget. Utløpssoner for kvikkleiresonene i området er lagt inn med faresoner i plankartet (H310). Før sluttbehandling av planen vil det gjennomføres detaljerte geotekniske vurderinger knyttet til plassering av bygg og trasé for gang- og sykkelveg, dette for å sikre tilstrekkelig stabilitet og sikkerhet. Flom og erosjon Flom- og erosjonsfare er vurdert i ROS-analysen. Bekker og raviner i området er kartlagt. Sikring av bekkeløp er vurdert. Eventuelle kryssinger av vassdrag er planlagt med tilstrekkelig kapasitet og i tråd med NVEs anbefalinger (GS kryssinger) For erosjonsutsatte skråninger er det lagt inn sikkerhetssoner i henhold til krav om avstand tilsvarende høydeforskjellen fra elv til topp. Overvann Overvannshåndtering er planlagt tidlig i prosessen og er vist både i plankart og reguleringsbestemmelser. Det er avsatt tilstrekkelig areal til fordøyning og håndtering av overvann, og det er lagt til grunn klimajustert 100-års regn. Flomveier er vist i plankartet. Naturbaserte løsninger er prioritert, og NVEs veiledere er benyttet som grunnlag for utforming. Allmenne interesser i vassdrag Naturlig vegetasjon langs vassdrag er søkt bevart i tråd med vannressursloven § 11. Raviner og bekkedrag er	Kommunedirektøren registrerer at det er gjennomført en geoteknisk vurdering som konkluderer med at områdestabiliteten i området er ivaretatt. For den sørligste delen av planområdet, der det foreslås oppfylling, er det ikke vurdert om tiltaket vil ha konsekvenser for områdestabiliteten. Kommunedirektøren har vurdert at planarbeidet kan politisk behandles og sendes på høring på bakgrunn av nåværende kunnskap, men har foreslått et vedtakspunkt som sikrer at utredningene blir gjennomført før planforslaget kan vedtas, og at NVE får planen sendt på ny begrenset høring, dersom dette skulle være aktuelt. Kommunedirektøren registrerer at kjente, nærliggende, hensynssoner for ras og skred er innarbeidet i plankartet med tilhørende bestemmelser. Kommunedirektøren bemerker seg at NVE innspill til ROS-analysen er ivaretatt, og at utbyggingsområdet er i størst mulig grad er trukket inn fra skråningskanten. Dette med unntak av det sørligste området, hvor det er stilt krav til ytterligere kunnskapsgrunnlag, som vist til i avsnittet over. Hensynet til overvann har vært viktig for kommunedirektøren, som anser at planforslaget i tilstrekkelig grad har utredet overvann som helhetlig prinsipp, og sikret at overvann tilsvarende 100-års klimajustert nedbør med 40% klimapåslag skal håndteres innenfor planområdet. Det legges opp til bruk av blå-grønne løsninger gjennom bruk av VADI, men det åpnes for andre løsninger som overvannskassett, dersom dette sikrer ytterligere ivaretagelse av overvannet. Kommunedirektøren bemerker seg at forslagsstiller har utformet bestemmelser som legger opp til skånsom kryssing

- Dersom planen åpner for tiltak som medfører inngrep i vassdraget, må det i planbeskrivelsen gjøres rede for om det er allmenne interesser til vassdraget, og eventuelt hvordan disse blir påvirket. - Eventuelle tiltak som påvirker vassdrag må vurderes med hensyn til allmenne interesser som naturvern, biologisk mangfold og flomfare m.m. Energianlegg - NVE påpeker at kraftledninger i planområdet må reguleres i henhold til relevante bestemmelser. Noen av kraftledningene er en del av regional- og sentralnettet, og skal reguleres med hensynssone H740. - Mindre kraftledninger innenfor distribusjonsnettet bør avsettes som teknisk infrastruktur etter plan- og bygningsloven. - NVE forventer at disse temaene blir vurdert og ivaretatt i det videre planarbeidet. NVE skal ha tilsendt planen ved offentlig ettersyn dersom planen berører NVEs saksområder. Alle relevante fagutredninger innen NVEs saksområder må være vedlagt planer som sendes på høring til NVE.		vurdert som viktige naturtyper og er skjermet mot inngrep som massedeponi og nydyrking. Planforslaget åpner ikke for forurensende tiltak. Ved etablering av kryssing av vassdrag (gang- og sykkelveg) er hensyn sikret i bestemmelser som skal sikre bekkeløpet i henhold til uttalelsen, se bestemmelse 6.3.2. Energianlegg Kraftledninger i planområdet er regulert i henhold til gjeldende praksis. Ledninger som inngår i regional- og sentralnettet er vist med hensynssone H740. Mindre distribusjonslinjer er avsatt som teknisk infrastruktur etter plan- og bygningsloven. Disse forholdene er dokumentert i plankart og reguleringsbestemmelser. Videre oppfølging Alle relevante temaer innen NVEs ansvarsområder er vurdert og dokumentert i plandokumentene. Naturfareutredninger er vedlagt og følger gjeldende forskrift. Planforslaget vil bli sendt til NVE ved offentlig ettersyn, og vi ser frem til videre dialog dersom det er behov for faglig bistand eller avklaringer.	av bekker, ved etablering av gang- og sykkelvei. Kryssinger skal skje med bro, men hensyn om å ivareta biologisk mangfold i og ved bekker i Hovsmarka. Kommunedirektøren viser til likelydende innspill fra Statnett, og anser at innspillene er fulgt opp i planarbeidet. Både NVE og Statnett er naturlige høringsparter i den videre planleggingen.
16. Forum for natur og friluftsliv Buskerud Klimakrise og naturkrise - FNF Buskerud påpeker at arealendringer bidrar til både tap av naturmangfold og friluftslivsområder, noe som forverrer både naturkrisen og klimakrisen. - De argumenterer for å redusere arealforbruket for å sikre bærekraft og viser til økende bekymring blant nordmenn for nedbygging av natur. Konsekvensutredning - FNF mener at den tidligere konsekvensutredningen (fra 2014) ikke er tilstrekkelig i henhold til dagens kunnskap og krav. - De etterlyser en ny og grundig konsekvensutredning med fokus på natur, miljø og friluftsliv før planen kan behandles videre. Grønnstruktur - Kommunens forslag om å bevare stier og grønnstruktur innenfor industriområdet anses ikke som tilstrekkelig for å opprettholde området verdi som friluftslivsområde.		Kommentar til innspill fra Forum for natur og friluftsliv Buskerud Forslagsstiller takker for et grundig og engasjert innspill til planarbeidet for detaljregulering av Børdalsmoen. Vi har forståelse for bekymringen knyttet til naturtap, friluftsliv og bærekraft, og flere av temaene som løftes frem er vurdert og fulgt opp i planarbeidet og konsekvensutredningen. Arealbruk og bærekraft Planområdet er avsatt til industriformål i gjeldende områderegulering og næringsformål i kommuneplanens arealdel. Arealbruken er foreslått videreført i rulleringen av kommuneplanen, og det er politisk innstilt at området skal beholdes som utbyggingsareal. Børdalsmoen inngår som en del av en strategisk næringsklynge sammen med Treklyngen og Risesletta, og vurderes som viktig for kommunens næringsutvikling. Samtidig er det et mål å balansere utbygging med hensyn til natur, klima og folkehelse. Planforslaget er grundig vurdert, og det legges opp til en mer tilpasset utbygging enn det som følger av gjeldende områdeplan. Planforslaget har derfor større innslag av grønnstruktur	Kommunedirektøren viser til at reguleringsplaner utarbeides på bakgrunn av politiske vedtak om arealbruk, gjennom kommuneplanens arealdel. I pågående revidering av arealdelen, ved politisk behandling i 2023 foreslo kommunedirektøren å innskrenke det areal på Børdalsmoen som skulle benyttes til næring, ved å foreslå at en større del av arealet ble tilbakeført til grøntareal. Formannskapet har i sitt vedtak, og samtlige vedtak siden, valgt å opprettholde utforming av næringsområdet på Børdalsmoen. På bakgrunn av de gjennomførte, politiske vedtakene, anser kommunedirektøren det som sannsynlig at vurderingen ikke endrer seg inn mot vedtak av arealdelen. Reguleringsplanen ble i mars 2025 meldt til politisk oppstart, der Formannskapet stemte for at planarbeidet kunne starte opp. Kommunedirektøren anser for øvrig at reguleringsplanen vil medføre betydelig forringelse av Børdalsmoen som friluftsliv-, og turområde. Kommunedirektøren er kjent med at Børdalsmoen og Hovsmarka for øvrig er et mye benyttet, sentrumsnært rekreasjonsareal.

• Det påpekes at det ikke vil gi samme opplevelse å gå på tur ved næringsbygg, og alt det fører med seg av trafikk, bråk etc. Et viktig friluftslivsområde • Børdalsmoen er i dag et sentralt friluftsområde og populært nærturområde som bidrar til folkehelse og aktivitet for både organisasjoner som Buskerud orienteringskrets og DNT Ringerike, samt lokalbefolkningen. • FNF Buskerud understreker at næringsutbygging i området ikke er bærekraftig og ber kommunen beholde området regulert til LNFR, slik at organisasjonene kan fortsette sine aktiviteter på Børdalsmoen. Støtte fra tilsluttede organisasjoner • Alle 14 organisasjoner i FNF Buskerud stiller seg bak innspillet og støtter også Fossekallen IL Orientering og Ringerike o-lag i deres krav om å ta hensyn til tilbakemeldinger fra frivilligheten og idrettslag. FNF Buskerud ber om at Børdalsmoen bevares som landbruks-, natur- og friluftsområde og at planene om utbygging revurderes med vekt på bærekraft, naturvern og folkehelse. De anser området som viktig for både lokale brukere og tilsluttede organisasjoner, og de etterlyser større hensyn til innspill fra frivilligheten og idretten.		og tiltak som reduserer støy og inngrep. Konsekvensutredning Det er utarbeidet en ny konsekvensutredning som følger planforslaget. Denne bygger ikke på tidligere KU fra 2014, men er oppdatert i henhold til dagens kunnskapsgrunnlag og krav. Temaer som naturmangfold, friluftsliv, økosystemtjenester, klimagassutslipp og landskap er utredet som egne tema. Nullalternativet tar utgangspunkt i dagens faktiske situasjon som naturområde, i tråd med veileder M-1941. Friluftsliv og grønnstruktur Vi anerkjenner at Børdalsmoen er et viktig nærturområde og har betydning for folkehelse og aktivitet, både for organisasjoner og lokalbefolkning. Planen legger derfor opp til å videreføre og forbedre hovedstinettet i og rundt området, med tiltak som skilting, utsiktspunkter, benker og eventuelle gapahuker, bålplasser o.l.. Dette så langt det er mulig i forenlighet med et nytt næringsområde. Det er også vurdert mulighet for et helhetlig, kartlagt og skiltet turvegnett – noe som mangler i området i dag. Vegetasjonsbelter er regulert inn og gitt egne bestemmelser for å sikre grønnstruktur og skjerming mot næringsbebyggelse i planbestemmelsene nr. 6.3. Vi er klar over at opplevelsen av friluftsliv i et område med næringsbygg vil være annerledes enn i urørt natur. Samtidig er det et mål å gjøre området tilgjengelig og attraktivt for rekreasjon også etter utbygging, og å sikre at det fortsatt inngår i et sammenhengende turvegnett i Hønefoss. Medvirkning og frivillighet Vi setter pris på engasjementet fra FNF Buskerud og de tilsluttede organisasjonene. Innspill fra frivilligheten og idretten er viktige bidrag til planprosessen. Vi oppfordrer til å sende inn ytterligere dokumentasjon, som kart og beskrivelser av bruk, ved offentlig ettersyn, slik at dette kan vurderes konkret i det videre planarbeidet.	Etter flere innspill ved varsel om oppstart om at det måtte gjennomføres en ny konsekvensutredning, har forslagsstiller startet opp planarbeidet på nytt. Det ble utarbeidet et planprogram, og saken ble meldt til politisk oppstart i mars 2025. Kommunedirektøren er kjent med Børdalsmoen som et attraktivt og mye brukt rekreasjonsareal, og det har derfor vært viktig for kommunedirektøren å sikre at avbøtende tiltak i forbindelse med dette blir sikret i planarbeidet. For kommunedirektøren har det vært viktig å sikre at stisystemet ofte omtalt som «runden» på Børdalsmoen sikres, samt stier som i dag krysser planområdet. For de stier som i sin helhet ligger utenfor bebyggelsesområder, er disse avsatt med eget arealformål og et vegetasjonsbelte på 5 meter. For de stier som krysser planområdet, og som krever omlegging som følge av utbygging, vil de samme kravene være gjeldende.
17. Buskerud fylkeskommune Områdets utstrekning og utnyttelsesgrad • Buskerud fylkeskommune mener at det foreslåtte byggeområdet (felt I) inkluderer et større areal enn det som tidligere er varslet i planområdet, og at den foreslåtte utnyttelsesgraden er betydelig høyere enn hva områdereguleringen åpner for.	Innspill til planprogram Fylkeskommunen stiller seg positiv til at det nå varsles ny oppstart med planprogram og konsekvensutredning. Det er positivt at planprogrammet tar for seg relevante temaer innenfor fylkeskommunens ansvarsområder. Konsekvensutredning og planprogram Det er positivt at konsekvensutredningen skal følge Miljødirektoratets veileder M-1941.	Kommentar til innspill fra Buskerud fylkeskommune fra oppstart og til planprogrammet: Fylkeskommunens vurderinger er vurdert og fulgt opp i planarbeidet og konsekvensutredningen. Områdets utstrekning og utnyttelsesgrad Det er riktig at planområdet avviker noe fra tidligere avsatt område, men vi presiserer at det totale planområdet er mindre enn det arealet som er avsatt til	Kommunedirektøren registrerer at foreslått utbyggingsområde på Børdalsmoen, vist i plankartet, i sin

- Fylkeskommunen påpeker at dette krever en helhetlig vurdering, særlig med tanke på at det er planlagt ytterligere utbygging innenfor felt I i tilgrensende planarbeid. Videre påpekes det at planarbeidet ikke er i tråd med gjeldende regulering, og at unntak fra konsekvensutredningsplikt (KU) kun kan påberopes dersom tiltaket er utredet på tiltaksnivå, noe som ikke er tilfelle her. <u>Det bes om en grundigere vurdering av forholdet til konsekvensutredningsforskriften.</u> Friluftsliv, landskap og nærmiljø - BFK viser til at området er kartlagt som svært viktig for friluftsliv og brukes som nærturterreng for omkringliggende boligområder. Fylkeskommunen anbefaler at hensynet til friluftsliv og nærmiljø tillegges stor vekt i planarbeidet, og at det redegjøres grundig for virkninger på friluftsliv. - Videre mener fylkeskommunen at eksisterende stier og skjermende vegetasjon må ivaretas, og det bør legges inn avbøtende tiltak som begrenser landskapsvirkninger og skjemmende terrenngrep, blant annet gjennom utforming, volum og materialvalg på bebyggelsen. Fylkeskommunen anbefaler også at en støyutredning vurderer virkninger for friluftslivsområdene og foreslår bruk av 3D-modeller som viser landskapsvirkninger fra relevante terrengperspektiver. Naturmangfold og vannmiljø - Buskerud fylkeskommune påpeker viktigheten av å bevare vannmiljøet, særlig da tiltaket berører vannforekomster med rødlistede arter som edelkreps og elvemusling. Dette krever at tiltakene ikke forringer den økologiske eller kjemiske tilstanden i vannforekomstene. - Videre understreker fylkeskommunen behovet for å ivareta trekkruiter for vilt, spesielt elg, som også sikrer økologisk sammenheng for andre arter. Samferdsel - Buskerud fylkeskommune understreker at planområdet vil generere betydelig trafikk, inkludert tungtransport, og at det derfor må utarbeides en trafikkanalyse som vurderer alle trafikantgrupper. Analysen må belyse forhold knyttet til trafikkavvikling, kollektivtilbud, og trafikk sikkerhet for myke trafikanter, inkludert trygg skolevei. Kapasiteten i kryssene mot fylkesveier må også vurderes nøye. Kulturminner - Buskerud fylkeskommune viser til tidligere funn av automatisk fredete kulturminner i området og anser at det er et potensial for slike kulturminner	Forslag til endring: Nullalternativet i planprogrammet må revideres. Det er ikke korrekt å bruke områderegulering 381 Treklyngen som nullalternativ. Nullalternativet skal baseres på dagens situasjon i terrenget, jf. veileder M-1941. Gang- og sykkelvei Det er positivt at biologisk mangfold og kulturminner skal hensyntas i trasévalg. Ingen ytterligere merknader til plassering og utforming, forutsatt at hensynene ivaretas. Samferdsel Planområdet berører ikke fylkesvei direkte, men har mulig adkomst via fv. 290. Ingen nye merknader, viser til tidligere uttalelse datert 13.12.2024. Miljø og vannforvaltning Forslag til endring: Regional plan for vannforvaltning må inkluderes i planprogrammet. Planområdet berører flere vannforekomster med varierende miljøtilstand. Planen må vurdere påvirkning på vannmiljø og måloppnåelse i henhold til vannforskriften. Ved mulig negativ påvirkning må det gjøres vurdering etter vannforskriftens § 12. Fysiske inngrep i vassdrag Eventuelle inngrep må vurderes etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, uavhengig av planprosessen. Kulturminner Det er krav om arkeologisk registrering, jf. kulturminneloven § 9. Registreringen er bestilt og vil gjennomføres i inneværende feltsesong. Fylkeskommunen vil komme med ytterligere uttalelse etter at registreringen er gjennomført.	industri i gjeldende områderegulering. I tillegg er det i planforslaget lagt inn grøntstruktur på store deler av industriarealene, noe som reduserer det faktiske utbyggingsarealet ytterligere. Ved oppstart ble det foreslått en utnyttelsesgrad på 80 %, basert på anbefalinger. Etter innspill fra blant annet fylkeskommunen er dette justert ned til 60 % for å redusere omfanget og tilpasse tiltaket bedre til omgivelsene. Dette gir rom for mer vegetasjon, bedre landskapstilpasning og lavere visuell belastning. Ringerike kommune har i kommuneplanprosessen konkludert med at plasskrevende handel kan etableres innenfor næringsformål, og at det derfor ikke er behov for endring av formål i kommuneplanen. Dette er avklart og anses ikke lenger som et tema i planprosessen. Friluftsliv, landskap og nærmiljø Friluftsliv er utredet som eget tema i KU. Det er lagt vekt på å bevare og videreutvikle eksisterende stier og grønnstruktur, og det legges til rette for et sammenhengende turvegnett med opplevelseskvaliteter som utsiktspunkter, benker og eventuelle gapahuker, bålplasser o.l.. Landskapsvirkninger er vurdert, og det er lagt inn bestemmelser for vegetasjonsbelter og skjerming, se planbestemmelsene nr. 6.3. Det er utarbeidet 3D-illustrasjoner for å synliggjøre visuelle konsekvenser. Støyutredning er gjennomført og inkluderer vurdering av virkninger for friluftsområder og følger vedlagt planforslaget. Det fremkommer her at E16 er den dominerende støykilden i området. Naturmangfold og vannmiljø Naturmangfold og vannmiljø er utredet i KU. Det er lagt vekt på å unngå inngrep i vannforekomster, vannforekomstene ligger i god avstand. Tiltakene er vurdert opp mot vannforskriftens § 12, og det er ikke planlagt tiltak som forringer økologisk eller kjemisk tilstand. For tiltak som krysser vassdrag (bekkeløp) er det sikret med egen bestemmelse at (se 6.3.3; <i>«Bruer over vassdrag skal etableres med hensyn til naturvern, biologisk mangfold og flomfare. Tiltaket skal ikke medføre vesentlig negativ påvirkning på vassdragets økologiske funksjon eller flomsikkerhet.»</i>) Vi er ikke kjent med at området inneholder trekkruiter for vilt, herunder elg. Det er likevel lagt inn grøntsoner og åpenhet mellom bebyggelsen. Tiltaket legger ikke opp til forurensende virksomhet, avrenning ivaretas. Vannforekomsten er utredet som del av VAO-planen.	helhet ligger innenfor det som er avsatt til bebyggelse i områdereguleringen fra 2014. Etter flere innspill ved varsel om oppstart om at det måtte gjennomføres en ny konsekvensutredning, har forslagsstiller startet opp planarbeidet på nytt. Det ble utarbeidet et planprogram, og saken ble meldt til politisk oppstart i mars 2025. Kommunedirektøren er kjent med at foreslått utnyttelsesgrad er økt fra den som var gjeldende for planarbeidet fra 2014. Kommunedirektøren har i forbindelse med oppstarten foreslått en utnyttelsesgrad på 60%, i likhet med nærliggende næringsområdet som Hensmoen og Kilemoen. Bakgrunnen for at økt utnyttelsesgrad er gitt er at dette reduserer behovet for å ta i bruk jomfruelig mark, ved at man bygger mer og tettere på de arealene som allerede er nedbygd. Kommunedirektøren anser for øvrig at reguleringsplanen vil medføre betydelig forringelse av Børdalsmoen som frilufts-, og turområde. Kommunedirektøren er kjent med at Børdalsmoen og Hovsmarka for øvrig er et mye benyttet, sentrumsnært rekreasjonsareal. Det vises til tidligere kommentarer om politisk behandling av området i forbindelse med revidering av kommuneplanens arealdel, der det er vedtatt å videreføre utbyggingsarealet i dagens utstrekning. Kommunedirektøren bemerker seg at det er lagt inn skjermbelter mot E16 i øst og i nord-vest. Skjermingsbelter er viktig for at lanskapsvirkningen ikke skal forringes unødig. Det settes også et krav om at bebyggelsen ikke bygges høyere enn 14 meter. Kommunedirektøren har videre stilt krav om at stier avsettes med vegetasjonsbelte mot bebyggelsen. Kommunedirektøren anser at forslagsstiller har vurdert og utredet naturmangfold og vannmiljø i tråd med fylkeskommunens innspill. Kommunedirektøren har undersøkt tematikken ved å se på registrerte viltpåkjørsler i området, samt kjente trekkruiter for elg og hjortedyr, men kan ikke se at det går noen trekkruiter over det aktuelle planområdet.
--	--	---	--

i den søndre delen av planområdet. Det kreves derfor en arkeologisk registrering i områder som ikke er undersøkt tidligere, jf. kulturminnelovens § 9. Tiltakshaver vil være ansvarlig for kostnadene, som er estimert til inntil kr 217 803. Regional og nasjonal styring - Buskerud fylkeskommune mener at planarbeidet må følge nasjonale og regionale føringer, inkludert prinsippene i ABC-modellen for lokalisering av handel og transport, samt Plan- og bygningslovens § 3-1, som legger vekt på helse, gode bomiljø og bærekraftig stedsutvikling. Anbefalinger - Buskerud fylkeskommune mener at det må gjøres en grundigere vurdering av tiltakets forhold til konsekvensutredningsforskriften. - Tiltaket må prioritere hensynet til friluftsliv, nærmiljø og landskap, inkludert støy og visuelle virkninger. - Universell utforming og helårstilgjengelige løsninger for gang- og sykkelforbindelser må sikres. - Trafikale og miljømessige konsekvenser må belyses grundig, med tiltak som ivaretar sikkerhet og kapasitet på vegnettet. Buskerud fylkeskommune vil følge opp sine vurderinger ved høring og offentlig ettersyn.		Samferdsel Det er utarbeidet trafikkanalyse som vurderer trafikkavvikling, kollektivtilbud og trafiksikkerhet for alle trafikanter, inkludert myke trafikanter og trygg skolevei. Trafikkanalyse er vedlagt planforslaget. Området skal ikke ha noen påkobling mot fylkesveg. Tilgjengelighet og helårstilgjengelige gang- og sykkelforbindelser er ivaretatt i planforslaget. Det er foreslått gang- og sykkelveg med max stigning på 12,5 % gjennom Hovsmarka. Kulturminner Det er kjent at det tidligere er gjort funn av automatisk fredete kulturminner i området. Disse er gravet ut som følge av tidligere registreringer. Utbyggingsområdet er derfor klarert. Det er gjennomført arkeologiske kartlegginger for øvrige arealer til gang- og sykkelveg i, juni 2025, uten funn. Se oppsummering i konsekvensutredning og planbeskrivelse. Regional og nasjonal styring Planarbeidet forholder seg til nasjonale og regionale føringer, inkludert prinsippene i ABC-modellen og plan- og bygningslovens § 3-1. Det er lagt vekt på bærekraftig lokalisering, god stedsutvikling og hensyn til helse og bomiljø. ABC-prinsippet er vurdert som en del av konsekvensutredningen. Fylkeskommunens innspill til planprogrammet er vurdert og innarbeidet. Nullalternativet er revidert, og regional plan for vannforvaltning er inkludert. Biologisk mangfold og kulturminner er hensyntatt i trasévalg for gang- og sykkelvei. Eventuelle fysiske inngrep i vassdrag vil bli vurdert etter gjeldende forskrift, og er hensyn er sikret i planforslaget, se bestemmelse 6.3.3.	Kommunedirektøren bemerker seg at det er gjennomført trafikkanalyser knyttet til både nyskapt trafikk fra planområdet, samt en vurdering av kapasiteten og behov for tiltak i krysset E16 x Årbogveien. Kommunedirektøren mener hensynet til trafikk, trafiksikkerhet, og trafikkgenerering er tilstrekkelig ivaretatt gjennom rekkefølgebestemmelser til planforslaget. Kommunedirektøren anser at innspillet er tilstrekkelig ivaretatt i planarbeidet, og krever ingen utfyllende kommentar. Kommunedirektøren bemerker seg at relevante regionale- og nasjonale føringer og retningslinjer er lagt til grunn for utformingen av planforslaget. Området avsettes til lett industri og plasskrevende handel, med retningslinjer hentet fra regional plan for areal og transport for Buskerud (2018). Kommunedirektøren anser Børdalsmoen å være et tilstrekkelig attraktivt og sentrumsnært området som kan tiltrekke seg nye etableringer til Ringerike. Børdalsmoen anses videre å være et attraktivt område for de bilbutikker og annen plasskrevende handel som i dag er lokalisert i sentrumsområder, der det er uttalt mål om transformasjon til boligformål på sikt.
18. Trine Børdalen Gang- og sykkeltrase - Børdalen mener traseen ikke bør legges i det regulerte friområdet, da dette vil svekke friområdets rolle som en buffer mellom næringsvirksomheten og naboeiendommene. - Hun foreslår at traseen legges på næringsområdet langs grenselinjen mot friområdet, med tilstrekkelig vegetasjon som skjerming. Støy, skjerming og nærmiljø	Børdalen har også sendt inn innspill til planprogrammet, det er stort sett de samme innspillene for begge, se sammendrag fra innspill til planprogrammet: Bevaring av friområde og plassering av gang- og sykkeltrase: Børdalen er sterkt imot at gang- og sykkeltraseen legges i det regulerte friområdet, som i dag fungerer som en viktig buffersone mellom næringsområdet og naboeiendommer. Hun foreslår at traseen i stedet legges på næringsområdet, tett inntil grenselinjen mot friområdet, med vegetasjon som skjerming mot næringsbebyggelsen. Dette vil bevare	Kommentar til innspill ved oppstart og planprogrammet, disse er svart ut med felles kommentar: Forslagsstiller takker for innspillet og for at du har delt dine synspunkter og bekymringer som nærmeste nabo til planområdet. Vi kan bekrefte at det i planforslaget er lagt opp til at gang- og sykkelveien føres inne på næringsområdet, og ikke gjennom grøntstrukturen som ligger inntil deres eiendom - dette på bakgrunn av deres innspill gitt i oppstart. Dette er gjort for å bevare «friområdet» som buffersone og for å skjerme mot støy, innsyn og trafikk. Det innebærer samtidig at privat adkomst via gang- og sykkelveien ikke kan etableres, da denne ikke er	Kommunedirektøren registrerer at det ikke legges opp til at gang- og sykkelveien, eller andre tiltak for øvrig, etableres i det regulerte vegetasjonsbeltet mot bebyggelsen på Børdalen. Traséen er lagt i sin helhet gjennom næringsområdet, slik det foreslås i innspillet.

• Det er avgjørende for Børdalen at det opprettholdes størst mulig avstand mellom næringsområdet, gang- og sykkeltraseen og hennes eiendom for å redusere støy, lysforurensning og innsyn. • Hun understreker behovet for å bevare friområdet som en grønn buffersone, og anbefaler at ytterligere skjerming vurderes dersom vegetasjonen ikke gir tilstrekkelig beskyttelse. Eksisterende stier og nærturterreng • Hun ønsker at stiene i området skjermes med vegetasjon for å beholde et naturlig preg og sikre at området fortsatt oppleves som et attraktivt turterreng. Vedlikehold og vinterdrift • Børdalen påpeker at vegetasjon og traseer må vedlikeholdes av kompetent personell for trygg ferdsel og langvarig trivsel. • Hun ønsker også at kommunen tar ansvar for snøbrøyting og strøing om vinteren. Privat utkjørsel • Børdalen foreslår en opsjon for å etablere en privat utkjørsel over gang- og sykkeltraseen mot planområdet, da dagens utkjørsel oppleves som trafikkfarlig i nordgående retning. Børdalen håper kommunen vil vurdere innspillene og sikre en løsning som ivaretar både nærmiljøet og naboenes interesser.	friområdet, skjærme mot støy og innsyn, og samtidig gi traseen et naturlig preg. Støy, lys og skjerming: • Det er avgjørende for Børdalen at det opprettholdes størst mulig avstand mellom næringsområdet og hennes eiendom. • Hun etterlyser tiltak mot støy, lysforurensning og innsyn, og ber om at vegetasjon og eventuelt ekstra skjerming vurderes og vedlikeholdes. Eksisterende stier og nærturterreng: • Hun ønsker at eksisterende stier bevares og skjermes med vegetasjon for å opprettholde områdets naturlige og helsefremmende karakter. • Hun støtter tiltak som benker og utsiktspunkter, så lenge disse ikke plasseres i et sterkt urbanisert miljø. Vedlikehold og vinterdrift: • Børdalen understreker behovet for profesjonelt vedlikehold av vegetasjon og traseer. • Hun ber om at kommunen tar ansvar for snøbrøyting og strøing om vinteren. Privat utkjørsel: • Hun foreslår en opsjon for å etablere en privat utkjørsel over gang- og sykkeltraseen mot planområdet, da dagens utkjørsel i nordgående retning oppleves som trafikkfarlig. Dyreliv og naturhensyn: • Hun uttrykker bekymring for at det rike dyrelivet i området vil bli fortrent som følge av utbyggingen. Påkobling til kommunalt avløp: • Børdalen reagerer sterkt på ny informasjon om mulig pålegg om tilkobling til kommunalt avløpsanlegg. • Hun mener dette er en vesentlig endring som ikke er kommunisert, og som vil påføre store kostnader og ulemper. • Hun mener utbygger bør dekke kostnadene knyttet til dette, med unntak av tilknytningsavgiften.	planlagt i nærheten av deres eiendom. Eksisterende stier (tråkk) som er etablert i grøntsonen i dag – videreføres. Planarbeidet inkluderer en konsekvensutredning hvor det blant annet vurderes hvordan tiltaket påvirker naturmangfold, friluftsliv, landskap og økosystemtjenester. Se konsekvensutredningen som følger planforslaget. I tråd med veileder M-1941 er nullalternativet i planprogrammet og planforslaget definert som dagens situasjon – altså uten utbygging – og dette sammenlignes med et planalternativ med industriutbygging. Dette gir et tydelig bilde av konsekvensene ved ulike utviklingsretninger. Det understrekes at detaljreguleringen legger opp til en lettere og mer tilpasset form for utbygging enn det som tidligere var vedtatt i områdereguleringen. Det legges vekt på grønnstruktur, redusert støy og visuell tilpasning, samt tiltak som skal gjøre området tilgjengelig og attraktivt for nærtur og rekreasjon. Vi har foreslått en bestemmelse som skal regulere lysforurensning mot dere som naboer, se planbestemmelsene nr. 3.3. Når det gjelder spørsmålet om påkobling til kommunalt avløpsanlegg, er dette ikke en del av planforslaget i denne fasen. Dersom det skulle bli aktuelt, vil det være Ringerike kommune som informerer og følger opp dere som grunneiere direkte. Vi anbefaler dere å ta kontakt med kommunen for nærmere informasjon dersom det oppstår spørsmål rundt dette.	Kommunedirektøren registrerer at planforslaget legger opp til å ivareta det regulerte vegetasjonsbeltet mot bebyggelse fra reguleringsplanen i 2014. Planforslaget sikrer videre at bebyggelsen på de næringsarealene nærmest bebyggelsen bygges med en maks høyde på 12 meter, mot 14 meter på planområdet ellers. Kommunedirektøren anser for øvrig det som sannsynlig at utbyggingen av et nytt næringsområde vil være godt synlig for beboerne på Børdalsmoen. For kommunedirektøren har det vært viktig å sikre at stisystemet ofte omtalt som «runden» på Børdalsmoen sikres, samt stier som i dag krysser planområdet. For de stier som i sin helhet ligger utenfor bebyggelsesområder, er disse avsatt med eget arealformål og et vegetasjonsbelte på 5 meter. For de stier som krysser planområdet, og som krever omlegging som følge av utbygging, vil de samme kravene være gjeldende. Kommunedirektøren har i forbindelse med planarbeidet foreslått av nye gang- og sykkelvei i sin helhet bør avsettes til offentlig drift og vedlikehold, med krav om at forslagsstiller etablerer strekningen i forbindelse med utbyggingen. Det stilles krav til at G/S-veien etableres med dekke som muliggjør bruk hele året. Kommunedirektøren anser muligheten for en privat utkjørsel fra Børdalens eiendom og til planområdet anses som et privatrettslig spørsmål, og tar ikke stilling til dette spørsmålet. Det vises til at det å etablere veier innenfor det aktuelle arealet, KG, ikke er i tråd med bestemmelsene, som sikrer hensynet som arealet som vegetasjonsskjerm, turstier, og naturområde. Dette i tråd med innspillet om at vegetasjonsbeltet mellom planområdet og bebyggelsen bør ivaretas uten inngrep eller nye etableringer. Kommunedirektøren har undersøkt tematikken ved å se på registrerte viltpåkjørsler i området, samt kjente trekkruiter for elg og hjortedyr, men kan ikke se at det går noen trekkruiter over det aktuelle planområdet. Dette avviser ikke at det er mye dyreliv i området, slik innspillet hevder. Kommunedirektøren informerer om at Ringerike kommune har et overordnet mål om at flest mulig husstander er koblet på det kommunale vann- og avløpsnettet, der forholdene ligger til rette for det. Dette fremgår også av lovverket, og plan- og bygningslovens §§ 27-1 og 27-2, andre ledd: «Når offentlig <i>vannledning/avløpsledning</i> går over eiendommen eller i veg som støter til den, eller over nærliggende areal, skal bygning som ligger på eiendommen knyttes til ledningen. Vil dette etter kommunens skjønn være forbundet med uforholdsmessig stor kostnad, eller særlige
---	--	---	--

	Overordnet budskap: - Børdalen er kritisk til at Børdalsmoen bygges ut til næringsformål og mener området burde vært bevart som LNF-område. - Hun stiller spørsmål ved om kommunen prioriterer folkehelse og naturhensyn i tilstrekkelig grad.		hensyn tilsier det, kan kommunen godkjenne en annen ordning». På bakgrunn av dette ble der derfor sendt ut informasjon om mulig pålegg om tilkobling til kommunalt anlegg, når dette etableres i forbindelse med utbyggingen på Børdalsmoen. Ringerike kommune har opererer med en anslagsvis grense på 3G (ca. 390 000,-) for hva som anses å være en «uforholdsmessig stor kostnad». Dette beløpet er ikke absolutt. Kommunedirektøren viser til tidligere kommentarer, om hvordan spørsmål knyttet til endring av arealformål som del av revidert kommuneplanens arealdel er behandlet politisk, og at Formannskapet gjennom flere vedtak har bestemt å videreføre næringsområdet i dagens utstrekning.
<u>19. Hilde og Reidar Børdalen</u> Bevaring av skogsstier og vegetasjon - Hilde og Reidar Børdalen ønsker at eksisterende skogsstier rundt Børdalsmoen bevares slik de er i dag, med vegetasjon på begge sider, også mot næringsområdet. Stiene brukes daglig av dem selv, naboer fra Almemoen, barnehager, skoler og andre i nærområdet. Plassering av gang- og sykkelsti - De uttrykker et sterkt ønske om at en foreslått gang- og sykkelsti legges minst 20–30 meter fra deres tomtengrense, slik at en grønn buffersone bevares. Dette vil sikre vegetasjon mot eiendommen og hindre innsyn. De foreslår at gang- og sykkelstien på dette strekket legges tett inntil næringsområdet, med vegetasjon også mellom stien og næringsområdet. Reduksjon av støy og lysforurensning - De påpeker viktigheten av at støyende eller sjenerende næringsvirksomhet plasseres lengst mulig unna boligområdet, fortrinnsvis i vest, for å unngå ytterligere støy enn det E16 allerede medfører. Lysforurensning bør også unngås på kveldstid, natt og helg. Positive elementer i planen - Hilde og Reidar setter pris på at planen inneholder positive elementer, som sykkelsti gjennom skogen og muligheter for benker og gapahuk ved utsiktspunkter sørvest i området. De synes også det er positivt at næringsbyggene trappes ned mot boligbebyggelsen. Underlag på stier - De understreker at gangstier ikke bør asfalteres eller få hardt underlag. De foreslår at det legges til rette for mykt underlag, som skogsbunn, ved		Forslagsstiller takker for innspillet og for at dere har delt deres synspunkter og forslag som naboer til planområdet. Vi har vurdert innspillene nøye og flere av punktene er fulgt opp i det videre planarbeidet. Bevaring av stier og vegetasjon Planforslaget legger opp til at eksisterende skogsstier rundt og en igjennom Børdalsmoen skal bevares og videreføres, med tilliggende vegetasjon. Det er et mål å opprettholde områdets funksjon som nærturterreng og sikre at det fortsatt fremstår som grønt og tilgjengelig for ulike brukergrupper. Gang- og sykkeltrase og buffersone Vi har merket oss ønsket om at gang- og sykkeltraseen legges med god avstand til deres eiendom. I planforslaget er traseen lagt på næringsområdet (midt på feltet). Grøntstrukturen/friområdet inntil deres boliger bevares som utgangspunkt med den bruken det har i dag. Støy, lys og plassering av virksomhet Det er lagt inn bestemmelser i planen som skal begrense lysforurensning mot boligområdene, særlig på kvelds- og nattetid, se planbestemmelsene nr. 3.3 I utformingen av planforslaget er det også lagt vekt på at støyende virksomhet ikke tillates på området, og at høyden på næringsbygg skal trappes ned i høyde mot boligbebyggelsen (laveste bygg mot deres eiendom). Underlag og utforming av gang- og sykkelveger Ny gang- og sykkelveg vil etableres med hardt dekke, som gir god fremkommelighet og samsvarer med kravene for universell utforming. Kommunen og Statens vegvesen skal ta over driften av denne når den er ferdig. For eksisterende stier som bevares, vil det benyttes stedegent dekke (sand eller grus) for å bevare	For kommunedirektøren har det vært viktig å sikre at stisystemet ofte omtalt som «runden» på Børdalsmoen sikres, samt stier som i dag krysser planområdet. For de stier som i sin helhet ligger utenfor bebyggelsesområder, er disse avsatt med eget arealformål og et vegetasjonsbelte på 5 meter. For de stier som krysser planområdet, og som krever omlegging som følge av utbygging, vil de samme kravene være gjeldende. Kommunedirektøren registrerer at det ikke legges opp til at gang- og sykkelveien, eller andre tiltak for øvrig, etableres i det regulerte vegetasjonsbeltet mot bebyggelsen på Børdalen. Traséen er lagt i sin helhet gjennom næringsområdet, slik det foreslås i innspillet. Kommunedirektøren mener planforslaget har tilstrekkelige bestemmelser for lysforurensning, med fokus på både naboer og dyreliv i området. For utfordringer knyttet til støy skal det utarbeides en plan for anleggsfasen, som sier noe om hvordan man tilstrekkelig sikrer naboer fra unødige ulemper som følge av utbyggingen. Kommunedirektøren anser for øvrig det som sannsynlig at utbyggingen og bruken av et nytt næringsområde vil være både synlig og hørbart for beboerne på Børdalsmoen. Kommunedirektøren har i forbindelse med planarbeidet foreslått av nye gang- og sykkelvei i sin helhet bør avsettes til offentlig drift og vedlikehold, med krav om at forslagsstiller etablerer strekningen i forbindelse med utbyggingen. Det stilles krav til at G/S-veien etableres med dekke som muliggjør bruk hele året.

siden av sykkelstien for å kunne gå og løpe komfortabelt. Hilde og Reidar Børdalen håper disse punktene blir tatt med i det videre planarbeidet.		skogspreg og komfort for gående og løpende. Det legges vekt på å kombinere funksjonalitet med naturopplevelse. Gjennom næringsområdet bygges det en fullverdig gang- og sykkelveg for å ivareta trafikksikkerhet langs samleveggen igjennom feltet. Positive tilbakemeldinger Vi setter pris på at dere fremhever de positive elementene i planen, som turstier, benker og utsiktspunkter. Disse tiltakene er ment å bidra til at området fortsatt oppleves som attraktivt for rekreasjon, selv med ny næringsbebyggelse.	Eksisterende og nye stier skal videreføres/etableres med naturlig dekke, og i størst grad videreføre dagens standard.
20. Malin Fjære Forslag til trekonstruksjon for høydeforskjeller - Malin Fjære foreslår en trekonstruksjon for å ta opp høydeforskjeller skånsomt i terrenget fra laveste punkt opp til Børdalsmoen. Dette ville tilføre området noe nytt og unikt som ikke finnes i Hønefoss fra før. Viktigheten av turområdet - Hun understreker at turområdet er viktig for nærområdet og tilgjengeligheten for innbyggerne i Hønefoss. Grøntområder som skjerm mot innsyn - Fjære foreslår at det legges inn grønntområder mellom eiendommer og stien i nærheten av det planlagte industriområdet. Dette vil skjerme for innsyn og bidra til en mer behagelig opplevelse for de som bruker området. Tiltak ved utsiktspunktet - Hun roser planen om benker og gapahuk ved utsiktspunktet sørvest i området. Malin mener solnedgangen og stjernehimmelen fra dette stedet, som hun kaller "taket" i Hønefoss, er en unik opplevelse og påpeker at utsikten over byen må bevares og ikke forsvinne i et industriområde. Underlag på turstier - Viktigheten av at turstiene har mykt underlag påpekes, som trebark eller skogsbunn, ved siden av sykkelstien. Dette vil sikre muligheten for å gå og løpe på komfortabelt underlag. Malin Fjære håper at disse forslagene og innspillene blir tatt med i det videre arbeidet med planen.		Forslagsstiller takker for et engasjert og inspirerende innspill til planarbeidet for Børdalsmoen. Vi setter stor pris på dine konkrete forslag og refleksjoner, og flere av punktene er vurdert og tatt med videre i planprosessen. Forslag om trekonstruksjon Forslaget om en trekonstruksjon for å ta opp høydeforskjeller på en skånsom og opplevelsesrik måte er både kreativt og interessant. Dette er et tiltak som kan bidra til å gjøre området mer tilgjengelig og samtidig tilføre noe unikt til Hønefoss. Forslaget tas med som innspill til videre detaljering og vurderes i sammenheng med utforming av turstier, gang- og sykkelveg og landskapsbearbeiding. Planforslaget åpner for slike konstruksjoner gjennom planbestemmelsene for grøntstrukturen, se planbestemmelsene nr. 6.3. Bevaring av utsikt og opplevelseskvaliteter Vi er glade for at du fremhever utsiktspunktet sørvest i området som et verdifullt sted. Planen legger til rette for benker og eventuelt en gapahuk her, og det er et mål å bevare utsikten over byen – det du så fint omtaler som "taket i Hønefoss". Dette hensynet vil bli ivaretatt i videre detaljering av tiltakene. Grøntstruktur og skjerming Det er lagt inn grønntområder for å skjerme mot innsyn og for å bevare en grønn og behagelig opplevelse for brukerne. Gang- og sykkelveien til feltet er derfor lagt inn i ny bebyggelse. Vegetasjon vil også fungere som visuell og lydmessig skjerming mot næringsområdet. Underlag på eksisterende turstier og ny gang- og sykkelveg Vi har registrert ønsket om mykt underlag. Den nye gang- og sykkelveggen vil få hardt dekke (mest sannsynlig asfalt) for å sikre god fremkommelighet og møte kravene til universell utforming. Samtidig er det	Kommunedirektøren har ikke stilt spesifikke krav til hvordan høydeforskjeller skal løses i terrenget. Dette medfører at det åpnes for bruk av broer, diverse trekonstruksjoner, med mer. Det stilles krav om at de valgte løsningen hensyntar terrenget og det biologiske mangfoldet i best mulig grad, og at kryssinger av bekker skjer med bro og på det biologiske mangfoldets premisser. Kommunedirektøren registrerer at planforslaget legger opp til å ivareta det regulerte vegetasjonsbeltet mot bebyggelse fra reguleringsplanen i 2014. Planforslaget sikrer videre at bebyggelsen på de næringsarealene nærmest bebyggelsen bygges med en maks høyde på 12 meter, mot 14 meter på planområdet ellers. Det vil ikke tillates etableringer av bygninger eller tekniske konstruksjoner som trafostasjon og pumpehus innenfor det aktuelle arealet for skjermingsbelte, KG. Kommunedirektøren har i forbindelse med planarbeidet foreslått av nye gang- og sykkelvei i sin helhet bør avsettes til offentlig drift og vedlikehold, med krav om at forslagsstiller etablerer strekningen i forbindelse med utbyggingen. Det

		viktig for oss å bevare de eksisterende stiene med stedegent og mykt dekke – som sand eller naturlig skogsbunn – for å ivareta en behagelig og skånsom ferdsel for gående og løpende brukere Tilgjengelighet og nærhet Vi er enige i at Børdalsmoen er et viktig nærturområde for innbyggerne i Hønefoss. Planen legger opp til å videreføre denne funksjonen, selv med ny næringsbebyggelse, gjennom tilrettelegging for rekreasjon, skjerming og bevaring av grønnstruktur.	stilles krav til at G/S-veien etableres med dekke som muliggjør bruk hele året. For at dette skal kunne oppnås, har kommunedirektøren stilt krav om at G/S-veien opparbeides med hardt dekke.
21. Statens vegvesen Teknisk plan og regulering - Statens vegvesen ønsker at det utarbeides en teknisk plan som grunnlag for reguleringsplanen for tiltak som berører E16. - Teknisk plan må godkjennes av Statens vegvesen før reguleringsplanen legges ut til offentlig ettersyn. - Trafikkvurderinger og teknisk plan skal utføres av fagpersoner med kompetanse innen vegplanlegging. Kryss mellom E16 og Årbogveien - Det forutsettes at krysset mellom E16 og Årbogveien utbedres og dimensjoneres i henhold til kravene i vegnormal N100, med trafikk tall som tar høyde for trafikkmengde 20 år etter åpning. - Midlertidige bygge- og anleggsområder langs E16 må reguleres for å sikre plass til maskiner og materialer under byggeperioden. - Sikktrekkanter i kryss og avkjørsler må tegnes inn i alle kryss og avkjørsler. Dersom deler av sikktrekanten kommer utenfor areal regulert til vegformål, må den reguleres som hensynssone H140. - Det bør tas inn en bestemmelse om at det innenfor sikktrekanten ikke skal være sikthindringer som er høyere enn 0,5 m over kjørebanelnivå. Byggegrenser og sikkerhetssoner - Byggegrenser mot E16 må angis tydelig på kartet med juridiske linjer. - Ingen byggverk, inkludert parkering og interne veier, kan plasseres innenfor byggegrensen, som skal være minst 50 meter fra midtlinjen på E16. - Sikkerhetssoner langs veien må reguleres for å beskytte mot farlige situasjoner og skade på anlegg.	Sammendrag av innspillet til planprogrammet: Statens vegvesen viser til sitt tidligere innspill fra desember 2024, og følger opp med utdypende merknader knyttet til gang- og sykkelvei og samferdselsmessige hensyn. Gang- og sykkelvei gjennom Hovsmarka Vegvesenet gir innspill til trasévalg, utforming og funksjon for gang- og sykkelveien som planlegges gjennom Hovsmarka. De stiller spørsmål om: - Hvor traseen bør/ikke bør gå - Tilknytning til eksisterende stier og målpunkter - Valg av dekke (asfalt vs. grus) - Behov for belysning, skilting, benker og eventuelle kunstinstallasjoner Vurdering av standard Statens vegvesen viser til at de forstår planprogrammet slik at planforslaget legger opp til en mellomløsning mellom tursti og gang- og sykkelvei, og beskriver forskjellen mellom disse: Gang- og sykkelvei: Del av transportnettet, med krav til fast dekke, belysning, universell utforming og sikkerhet. Tursti: Enklere standard, tilpasset rekreasjon og naturopplevelse, uten krav til trafikkteknisk utforming. Vegvesenet anbefaler at det legges til grunn en løsning med: - Fast dekke (asfalt) - Universell utforming - Belysning	Statens vegvesen har levert et grundig og faglig solid innspill til oppstart av planarbeidet og til planprogrammet for detaljregulering av Børdalsmoen næringspark. Innspillet har vært et viktig bidrag i det videre planarbeidet. Vi kan bekrefte at det har vært videre dialog med Statens vegvesen etter at innspillet ble mottatt, og at deres anbefalinger og krav er fulgt opp. Flere av temaene som ble løftet – herunder teknisk plan, kryssutforming, trafikkanalyse, byggegrenser, sikktrekant, sikkerhetssoner og universell utforming – er ivaretatt gjennom bestemmelser og innregulerte løsninger i plankartet, basert på utredninger som trafikkanalyse, simulering og ROS-analyse. Det er også lagt inn hensynssoner og juridiske linjer i tråd med vegvesenets anbefalinger. Videre er det i planforslaget innarbeidet rekkefølgebestemmelse knyttet til teknisk plan for tiltak som berører E16. Dette sikrer at nødvendige avklaringer og godkjenninger foreligger før gjennomføring av tiltak. Når det gjelder gang- og sykkelveg, viser vi til vegvesenets anbefalinger om fast dekke (asfalt), universell utforming, belysning og tilrettelegging for vintervedlikehold. I planforslaget legges det opp til en løsning der hele traseen, både gjennom utbyggingsområdet og videre gjennom Hovsmarka, etableres som asfaltert gang- og sykkelveg (etter kommunens norm, med noen avvik på stigning som er akseptert av kommunen). Dette er gjort for å sikre god fremkommelighet, møte kravene til universell utforming og legge til rette for trygg og effektiv ferdsel året rundt. Det har vært viktig å vurdere tilpasning til landskap og naturmiljø, og det er gjøres grep for å redusere inngrep og bevare områdets karakter. Samtidig har hensyn til sikkerhet, tilgjengelighet og drift veid tungt i den endelige løsningen. Vi vurderer at denne løsningen balanserer behovet for trygg og effektiv ferdsel med hensynet til landskap, rekreasjon og naturkvaliteter.	Kommunedirektøren har ikke vært deltaker i dialogen eller aktuelle dialogmøter som er gjennomført mellom forslagsstiller og Statens vegvesen, og kan derfor ikke bekrefte eller avkrefte hva som er kommunisert i denne dialogen. På bakgrunn av dette, forholder kommunedirektøren seg til hva Statens vegvesen har skrevet i sine innspill til oppstart av planarbeidet. Kommunedirektøren registrerer at det i planarbeidet er foreslått noen tiltak på E16 som del av utbyggingen av planområdet. Før det kan gjøres tiltak, må det foreligge en gjennomføringsavtale med Statens vegvesen. Det er videre foreslått at det gjennomføres kontinuerlige trafikk tellinger ved utbygging av området, og at det tillates total trafikk fra Årbogveien på inntil 1 500 ÅDT, før det må gjøres nye tiltak i krysset. Det bes om at Statens vegvesen, i sin uttalelse til planforslaget, spesifikt kommenterer på den foreslåtte løsningen. Kommunedirektøren anser at trafikk og konsekvensene for vegnettet er tilstrekkelig utredet i planen. Det anses at hensynet til byggegrenser mot riksvei på 50 m og hensynssoner i kryss er ivaretatt i planarbeidet, i tråd med innspillet fra vegvesenet. Traséen for gang- og sykkelvei er utformet i samråd med kommunedirektøren. Kommunedirektøren har foreslått at gang- og sykkelveien kan legges gjennom det som i naturmangfoldvurderingen er registrert som høgstauedegranskog. Bakgrunnen for kommunens anbefaling er at naturtypelokaliteten i dag er forringet på bakgrunn av hogst, og at en regulering av området vil kunne beskytte naturtypelokaliteten gjennom bestemmelser, selv om det legges opp til etablering av G/S-vei på eksisterende sti. Kommunedirektøren har i forbindelse med planarbeidet foreslått av nye gang- og sykkelvei i sin helhet bør avsettes til

Trafikkanalyse og trafiksikkerhet - Statens vegvesen ber om en trafikkanalyse som vurderer trafikkavvikling, trafiksikkerhet og støyforhold. - Løsninger for trafiksikkerhet må ivareta alle trafikantgrupper, med fokus på fremkommelighet, fri sikt i kryss og at store kjøretøy unngår rygging. Varelevering og parkering - Løsninger for varelevering bør planlegges effektivt, miljøvennlig og trafiksikkert, uten konflikt med parkering eller gangarealer. Løsningene bør omtales i bestemmelsene eller vises som del av kjøreareal eller parkeringsareal. - Parkeringsanlegg bør ha god skilting, universell utforming og tilstrekkelig plasser for forflytningshemmede nær hovedinnganger. Universell utforming - Planen må vise hvordan universell utforming ivaretas for bygninger, infrastruktur og transport. Dette inkluderer tilrettelegging for forflytningshemmede og gangforbindelser. Syklende og gående - Det bør etableres sammenhengende hovednett for sykkeltrafikk med krav til sykkelparkering nær innganger, inkludert mulighet for lading av elsykler. For gående bør snarveier og gangnett være universelt utformet, for å fremme gange som et attraktivt alternativ til bil. Kollektivtrafikk - Planområdet må utredes med tanke på betjening av kollektivtrafikk. Beskrivelsen bør inkludere gangforbindelser og avstander til stoppesteder, for å fremme miljøvennlig transport og bedre framkommelighet for både personer og varer. Statens vegvesen understreker viktigheten av at deres innspill blir vurdert og ivaretatt i det videre planarbeidet.	- Tilrettelegging for vintervedlikehold (bredde, kurvatur, snøopplag) - Sykkelveg med fortau der det er hensiktsmessig, for å skille gående og syklende og redusere konflikter	Varelevering og parkering er også vurdert i tråd med innspillet. Løsninger for varelevering er lagt til vurdering i byggesak – det er lagt inn bestemmelser som tilgjengeliggjør felles vareleveringer mellom aktører, for å sikre trafiksikkerheten. Parkering skal også løses i byggesak – det er lagt inn bestemmelser for parkering i planbestemmelsene nr. 3.5. Universell utforming er ivaretatt i planforslaget, både for bygninger (publikumsrettet) ved bestemmelser, og for, infrastruktur og transportløsninger. Videre oppfølging Planforslaget vil bli sendt til Statens vegvesen ved offentlig ettersyn, og vi ser frem til videre dialog dersom det er behov for faglig bistand eller avklaringer.	offentlig drift og vedlikehold, med krav om at forslagsstiller etablerer strekningen i forbindelse med utbyggingen. Det stilles krav til at G/S-veien etableres med dekke som muliggjør bruk hele året. Det foreslås at G/S-veiens areal o_GS1-2 inngår som del av sykkelveinettet driftet av vegvesenet, mens o_GS3-5, majoriteten av G/S-veien, overtas av kommunen for drift og vedlikehold, som del av kommunens sykkelveinett. Kommunedirektøren anser det som sannsynlig at planområdet blir bilbasert, men at reguleringsplanen ikke forringer tilgangen med kollektivtrafikk. Kollektivtrafikk kan også være aktuelt for fremtidige arbeidstakere. Dette kan også etablering av gang- og sykkelvei være. Statens vegvesen vil være en naturlig høringspart i videre planlegging.
<u>22. Terje Sandli og Erik Monserud (null-løp)</u> Parkering - Sandli og Monserud ønsker at det skal være parkeringsmulighet på området som er merket med «P1» på plankartet. - Dette vil gjelde for turfolk som kommer kjørende til Børdalsmoen, og vil bruke stiene i området, samt ved eventuelle arrangementer.		Forslagsstiller takker for innspillet og for konstruktive forslag knyttet til parkering, stier og trafiksikkerhet i området. Parkering: Virksomhetene som etableres i området vil ha parkeringsdekning, og det vil vurderes inn i sameievedtekter at parkering skal holdes tilgjengelig for turgåere, i og utenfor åpningstider. Bevaring og tilrettelegging av stier: Stiene som er tegnet inn i kartvedlegget til innspillet er	Kommunedirektøren bemerker seg at forslagsstiller ønsker å ivareta hensynet til turgåere som del av utbyggingen.

Bevaring av stier - De bemerker at det er stier som bør bevares, og disse er markert i vedlegg til innspillet (rundt, og igjennom planområdet) - Stien ned mot lysløypa er eneste forbindelse mot vanntårnet og stien mot Tyrimyra. - En eventuell endring av stien sør for nåværende bebyggelse, merket med rød på kartet, er mulig dersom det er behov for tomteutvidelse. - Avslutningsvis foreslås det at ved å innregulere eksisterende stier og opparbeide ny gang- og sykkelvei fra Risesletta ned til Hov ungdomsskole, vil sikkerheten i området øke betydelig.		vurdert og sikres inn i planforslaget. Dette gjelder blant annet stien mot vanntårnet, som er en viktig forbindelse videre mot Tyrimyra. Stien sør for eksisterende bebyggelse, som er omtalt i innspillet, vil kunne flyttes noe i randsone av utviklingsområdet dersom det er behov for tomteutvidelse, men den helhetlige runden vil fortsatt ivaretas. Planen legger opp til stiforbindelser rundt alle utbyggingsformålene. Gang- og sykkelveg: Forslaget om å etablere ny gang- og sykkelveg fra Risesletta ned til Hov ungdomsskole er vurdert som positivt og er innarbeidet i planforslaget. Dette tiltaket vil bidra til økt trafiksikkerhet og bedre tilgjengelighet for myke trafikanter ved Hønefoss nord i retning Hen. Innspillet fra Sandli og Monserud er vurdert som svært relevant og er i sin helhet innarbeidet i planforslaget, både gjennom plankart og bestemmelser.	For kommunedirektøren har det vært viktig å sikre at stisystemet ofte omtalt som «runden» på Børdalsmoen sikres, samt stier som i dag krysser planområdet. For de stier som i sin helhet ligger utenfor bebyggelsesområder, er disse avsatt med eget arealformål og et vegetasjonsbelte på 5 meter. For de stier som krysser planområdet, og som krever omlegging som følge av utbygging, vil de samme kravene være gjeldende. Forslagsstiller har i planforslaget lagt inn bestemmelser som sikrer merking av siter og ruter i området.
	<u>23. Kommunale råd, Ringerike kommune</u> Fra Ringerike kommune er det kommet inn samlet innspill fra eldrerådet, rådet for personer med nedsatt funksjonsevne og ungdomsrådet. Ungdomsrådet har gjennomført workshoper for henholdsvis <u>Eldrerådet, 17.02.2025</u> Eldrerådet ser positivt på at det blir bygd en gå-/sykkelsti fra Børdalsmoen til skolene. Det er en selvfølge at stien er vinteråpent samt at det er noen aldersvennlige benker. <u>Rådet for personer med nedsatt funksjonsevne, 18.02.2025</u> Rådet stiller spørsmål om skiskyttertilbudet erstattet andre steder? Dette er viktig også for funksjonshemmede, da dette er tilgjengelig også for denne gruppen. <u>Integreringsutvalget (ikke datert)</u> Utvalget syns det er synd at dyrket mark blir brukt til dette formål. Dette er et godt friluftsområde, og bør spares så langt det går. Utbygging av sykkelsti med asfalt bør gjøres så skånsomt som mulig under arbeidet. Videre bruk av solseller på tak og vegg på bygningene, og gjerne Grønne tak for mindre overflatevann på de samme bygningene. <u>Ungdomsrådet, 18.02.2025</u>	Kommentar til eldrerådet: Gang- og sykkelveg vil dimensjoneres for riktig stigning (noen avvik på helning) og bredde slik at mennesker uavhengig av alder og funksjonsnedsettelse kan ferdes. Planbestemmelsene åpner for at det kan settes ut benker langs gang- og sykkelveger. Det vil også tilrettelegges for samlingssteder innenfor planområdet i grønnstruktur, som er tilrettelagt med benker o.l. Det er satt av et større areal rett øst for tennisbanen som er avsatt til friområde – her tillates det etablert diverse installasjoner til bruk for rekreasjon, aktivitet med mer. Kommentar til rådet for personer med nedsatt funksjonsevne: Skiskytterarenaen og løyper er ikke en del av dette planområdet. Skiskytterløypene sikres i egen planprosess, en prosess som også er pågående. Vår gang- og sykkelveg vil legges uavhengig av denne. Kommentar til integreringsutvalget Arealene består ikke av dyrket mark – men av grunn registrert som dyrkbar mark/avvirket skog. Tap av dyrkbar mark, og faktiske jordsmonn og vurdering av om det finnes dyrkningsalternativer er utredet i konsekvensutredning. Vedr. friluftslivet – og turveger vil planen legge opp til kompenserende tiltak – og oppgradering av eksisterende stinett, sammen med ny gang- og sykkelveg. Det legges også opp til møteplasser og tiltak som skal forberede rekreasjonsverdien for området. Friluftslivet vil også utredes i konsekvensutredningen. Det legges opp til at bygningene kan ha solcelle på tak. Det legges også opp til grønne tak som	Kommunedirektøren registrerer at gang- og sykkelveien i perioden vil ha stigning inntil 12,5%, som er det som tillates som maksimum innenfor den kommunale veg- og gatenormen. Kommunedirektøren vurderer at dette kan gjennomføres, for å slippe å gjennomføre store terrengendringer i Hovsmarka. Kommunedirektøren har i forbindelse med planarbeidet foreslått av nye gang- og sykkelvei i sin helhet bør avsettes til offentlig drift og vedlikehold, med krav om at forslagsstiller etablerer strekningen i forbindelse med utbyggingen. Det stilles krav til at G/S-veien etableres med dekke som muliggjør bruk hele året. Kommunedirektøren bekrefter at areal for skiskytterarena, eller skiskytterløyper ikke blir berørt av planforslaget. Kommunedirektøren viser til at reguleringsplaner utarbeides på bakgrunn av politiske vedtak om arealbruk, gjennom kommuneplanens arealdel. I pågående revidering av arealdelen, ved politisk behandling i 2023 foreslo kommunedirektøren å innskrenke det areal på Børdalsmoen som skulle benyttes til næring, ved å foreslå at en større del av arealet ble tilbakeført til grøntareal. Formannskapet har i sitt vedtak, og samtlige vedtak siden, valgt å opprettholde utforming av næringsområdet på Børdalsmoen. Kommunedirektøren anser for øvrig at reguleringsplanen vil medføre betydelig forringelse av Børdalsmoen som friluftsliv-, og turområde. Kommunedirektøren er kjent med at Børdalsmoen og Hovsmarka for øvrig er et mye benyttet, sentrumsnært rekreasjonsareal.

	Ungdomsrådet har gjennomført workshoper for henholdsvis representanter fra klasser på Hov ungdomsskole og Ullerål barneskole. <u>Se oppsummering fra Hov ungdomsskole:</u> Bruk av Hovsmarka • Skogen brukes i begrenset grad i skoletiden, men mer på fritiden. • Valgfag friluftsliv og arbeidslivsfag bruker området aktivt. • Elever bruker området til jogging, tur med hund, og utforsking. • Elever fra Nymoen/Hensmoen ønsker trygg skolevei for å kunne gå eller sykle i stedet for å ta buss. Gang- og sykkelvei – underlag • Flertallet foretrekker asfalt, særlig pga. bruk av el-sparkesykkel. • Noen ønsker grus fordi det passer bedre i skogsmiljø og er billigere å vedlikeholde. Gang- og sykkelvei – trasé • Elevene har foreslått ulike traseer fra Risesletta til ungdomsskolen eller Hovsmarksveien (skisser vedlagt i originaldokumentet). Ønskede tiltak og aktiviteter langs traseen Flere forslag ble gitt, og følgende tiltak ble nevnt gjentatte ganger: • Grillhytte • Gatelys / belysning • Hinderløype • Lekeplass • Utsiktspunkt • Natursti / informasjonsskilt • Sitteplasser • Kiosk • Disc-golf-kurver • Universelt utformet vei (rullestolvennlig) • Idrettshaller • Søppeldunker • Zipline • Brygge	overvannshåndtering. Vedr. solcelle og grønne tak er dette en mulighet aktørene som skal etablere seg har, og som vi antar vil bli fulgt opp av flere aktører som etablerer seg her. Det er lagt inn egne bestemmelser i planen, som legger krav på at 30 % av takflater skal benyttes som aktive tak. For øvrig gir planen føringer for at det ønskes at takflater i stor grad gjøres aktive. Kommentar til ungdomsrådet (Hov ungdomsskole og Ullerål barneskole). Forslagstiller vil først og fremst takke for alle de gode innspillene og de kreative tegningene vi har fått fra elevene ved Hov ungdomsskole og Ullerål barneskole. Det er tydelig at dere kjenner området godt og har mange kloke tanker om hvordan det kan bli enda bedre! Vi har merket oss at mange av dere er opptatt av trygg skolevei, og vi er glade for å kunne si at planen legger opp til nettopp det: en trygg og god gang- og sykkelveg gjennom Hovsmarka. Langs denne vegen vil det bli satt opp benker, slik at man kan ta en pause på vei til eller fra skolen – eller bare nyte naturen. Flere av dere hadde forslag om butikker og spisesteder – og vi er helt enige i at det hadde vært kult med en McDonalds eller en kebabrestaurant langs skoleveien! Vi får likevel ikke lov til å legge opp til restauranter fordi dette er en type virksomhet som skal være i byen. Reguleringsplanen legger opp til at området kan benyttes for virksomheter som ikke skal være i byen – for eksempel bedrifter som selger store varer som man må hente med bil; biler, trelast eller hagemøbler og andre store ting. Når det gjelder forslagene deres til aktiviteter og tiltak i friluftsområdene, har vi lyttet nøye. Mange av dere ønsker dere ting som hinderløyper, discgolf, zipline, lekeplasser, grillhytter og naturstier. Derfor har vi lagt inn en bestemmelse i planen som åpner for slike tiltak – så lenge de skjer på naturens premisser og i nærheten av turstinettet/gang- og sykkelveien. Planen setter rammene for hva som er lov, men det er opp til brukerne, kommunen og grunneierne – og kanskje til og med dere elever – å få det til å skje. Kanskje friluftslivgruppa på ungdomsskolen vil bygge en ny gapahuk langs skoleveien? Det er til og med satt av et større areal i starten av gang- og sykkelvegen der det kan bygges gapahuker, grillplasser eller zip-liner! Til slutt vil vi takke for de gode innspillene deres til hvor gang- og sykkelvegen bør gå. Vi ser at mange av forslagene stemmer godt overens	Kommunedirektøren har i forbindelse med planarbeidet foreslått av nye gang- og sykkelvei i sin helhet bør avsettes til offentlig drift og vedlikehold, med krav om at forslagsstiller etablerer strekningen i forbindelse med utbyggingen. Det stilles krav til at G/S-veien etableres med dekke som muliggjør bruk hele året. Fra kommunedirektørens side er det viktig med hardt dekke for å sikre hensynet til veien som en transportåre fra Risesletta til Hønefoss Nord, i tillegg til å være i bruk for de som besøker Hovsmarka. Kommunedirektøren bekrefter at det er satt inn krav om at minimum 30% av takflatene skal brukes til «aktivitet», enten gjennom å håndtere overvann, eller produsere energi. Kommunedirektøren skulle gjerne sett at en større andel ble brukt aktivt, men har valgt å godta forslaget om 30%. Kommunedirekten informerer om at kommunal saksbehandler og medsaksbehandler gjennomførte medvirkning med elevrådet fra Ullerål barneskole og Hov ungdomsskole våren 2025. Medvirkningen følger opp ungdomsrådets vedtak. I medvirkningen var et stort fokus på plassering og utforming av gang- og sykkelveien gjennom Hovsmarka, som vil for mange fungere som skolevei i fremtiden. Det var også fokus på aktiviteter som kunne etableres langs gang- og sykkelveien, og forslag på hva dette skulle være. Kommunedirektøren har i etterkant av medvirkningen oversendt alle forslag og tegninger til forslagsstiller for reguleringsplanen, som har tatt med dette inn i sin planlegging. Av de tingene som ble ønsket av elevrådene, var det at gang- og sykkelvei utformes med asfalt/hardt dekke, fordi dette var bedre for el-sparkesykler. Kommunedirektøren har fulgt opp ønsket fra skolene, og har satt som krav at gang- og sykkelveien etableres med asfalt eller annet hardt dekke, som vil gjøre det mulig å bruke el-sparkesykkel på hele strekningen. Det ble videre foreslått at det avsettes et område som kan opparbeides med aktiviteter tilpasset barn og ungdommer langs gang- og sykkelveien. Dette har forslagsstiller fulgt opp. Det skal avsettes et område på 6,5 mål (nesten like stort som uteområdet på Ullerål barneskole) ved «inngangen» til Hovsmarka, like ved Ringerikshallen. Kommunedirektøren mener plasseringen er god, fordi området er nesten helt flatt, og det vil være mulig å komme seg til området både fra gang- og sykkelveien, men også fra skogsbilveien ved Hov Ungdomsskole, som brukes av både skolene og barnehagene. Det er ikke bestemt hva og hvordan ting skal bygges, men de forslagene som elevrådene har kommet med vil tas med inn i arbeidet med dette. Kommunedirektøren ønsker også å informere om at det ikke er alle forslag som vil være mulig å etablere i skogen, fordi det også er viktig at skogen ivaretas. Det vil derfor ikke mulig
--	---	--	--

	<u>Se oppsummering fra Ullerål barneskole:</u> Elevene markerte favorittsteder, brukte områder og steder med forbedringspotensial på kart. Noen av de mest brukte og likte områdene: - Hjemme/nærlekeplass - Skogen i Hovsmarka - Ringerikshallen - Hovsenga / stranda - Ullerål barneskole Forbedringsforslag: - Flere sittebenker - Vedlikehold av fotballbane (våt bane, rustne mål) - Nytt utstyr til Hovsmarka og stranden - Oppgradering av lekeplasser - Ønske om strand på motsatt side av Hovsenga Holdning til utbygging i skogen Generell aksept for utbygging, men: - Bevar mest mulig skog - Unngå unødvendig fjerning av trær - Ikke ødelegg skiløyper Ønskede tiltak langs gang- og sykkelvei Flere forslag ble gitt, og følgende tiltak ble nevnt gjentatte ganger: - Benker - Sjøppelkasser - Lekeplass - Zipline - Belysning - Skilter - Hinderløype - Åpent grøntområde / liten park - Fotballbane (på størrelse med Hov) - Gratis WiFi - Adskilt sti - Grisepark (nevnt som kreativt forslag) 4. Underlag på gang- og sykkelvei Nesten alle foretrekker asfalt	med traséen vi har lagt inn i planen, og det setter vi stor pris på. Flere av dere har uttrykt et ønske om asfalt som dekke – særlig med tanke på bruk av el-sparkesykler, og fordi det gir bedre fremkommelighet for både gående og syklende. Dette har vi tatt med oss videre i planarbeidet (uansett – husk hjelm!). Vi er opptatt av at Hovsmarka er et viktig friluftsområde, og har vurdert ulike hensyn knyttet til både bruk og natur. Samtidig har vi lagt stor vekt på anbefalingene fra Statens vegvesen om fast dekke, universell utforming, belysning og tilrettelegging for vintervedlikehold. Vi foreslår derfor at gang- og sykkelvegen etableres med asfaltert dekke langs hele traseen – både gjennom utbyggingsområdet og videre gjennom Hovsmarka. Dette er gjort for å sikre trygg og effektiv ferdsel året rundt, samtidig som vi jobber aktivt med god landskapstilpasning for å bevare områdets kvaliteter og redusere inngrep i naturmiljøet. Gang- og sykkelvegen vil gi dere elever som bor på Hen og Nymoen sikker skoleveg! Tusen takk for engasjementet – vi håper dere fortsetter å bruke og bry dere om nærområdene deres!	å etablere McDonald's eller «kebabsjapper», men forslag som lekeplass, åpen park, klatrepark, zipline, grillplass, og mer, vil være lov å etablere i dette området.
--	---	---	--

	• Begrunnet med bedre fremkommelighet for sykkel og el-sparkesykkel • Mer behagelig å gå på • Grus oppleves som ujevnt og glatt		
--	---	--	--